

Tisdagen den 18 april

Kl. 13.00–15.51  
18.00–19.00

---

## § 1 Särskild debatt om importen av rysk fossil energi

*Särskild debatt om  
importen av rysk  
fossil energi*

Anf. 1 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Det har nu gått mer än ett år sedan Ryssland inledde sitt anfällskrig mot Ukraina. Det är ett krig som har tvingat miljontals människor att lämna sitt land. Det är ett krig som har slagit sönder familjer, malt ned hela städer till grus och slagit sönder en ekonomi. Det är ett krig i vilket fruktansvärda krigsbrott avslöjats. Sexuellt våld används som systematisk krigsföring när ukrainska flickor och kvinnor våldtas. Sadistiskt våld och halshuggningar dokumenteras och sprids för att sätta skräck i befolkningen.

Fru talman! För ett år sedan stod en enhällig riksdag bakom att stoppa importen av fossil energi från Ryssland. Sedan dess – tystnad. Därför har vi i Miljöpartiet begärt den här debatten. Medan regeringen rullar tummarna och förhalar riksdagens beslut dör Ukrainas befolkning för vapen som betalas med svenska pengar.

Anf. 2 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Regeringens inriktning är väldigt tydlig: Vi kommer att stå vid Ukrainas sida så länge som det behövs. Jag är stolt över att tillhöra en regering som på de här månaderna i regeringsställning har presenterat flera mycket omfattande stödpaket till Ukraina. De är större än vad den tidigare regeringen förmådde att göra – militärt, men också civilt och humanitärt.

Vi finns på Ukrainas sida. Vi stöder dem med de saker som behövs, och vi har gjort mycket klart och tydligt i den här kammaren, men också för det internationella samfundet och direkt till Ukraina, att vi kommer att vara en långsiktig partner till Ukraina för att man ska vinna kriget och stoppa Rysslands fullskaliga invasion. Det handlar också om att vara en långsiktig partner i den viktiga uppbyggnad av landet som redan har inletts. Det gäller bland annat ett importförbud mot Rysslands viktigaste inkomstkälla, råoljan.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna om att kammarens överläggningar inte får störas av åhörare på läktaren och får be vakterna att snarast avlägsna de personer som stör ordningen.)

Det börjar bli en vana att personer tar ordet i kammaren av egna anledningar i stället för att visa respekt.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag vill återigen påminna om att kammarens överläggningar inte får störas av åhörare på läktaren. Jag får be vakterna att snarast avlägsna de personer som stör ordningen. Om detta händer ytterligare en gång får vi ajournera sammanträdet för att säkra att debatten kan fortsätta utan störningar från läktaren.)

Ordet går nu till statsrådet Johan Forssell, och jag ber om ursäkt för att jag bröt in i det här läget.)

Fru talman! Du är så välkommen. Jag hoppas, inte minst för Ukrainas skull, att vi kan hyfsa den här debatten och lägga fokus på rätt saker.

Regeringen har målmedvetet arbetat i enlighet med näringsutskottets initiativ förra året. Det initiativet kom redan under våren. Jag vill påpeka att Europas beroende av fossil energi har minskat väldigt kraftigt – kraftigare än vad jag tror att många hade förutspått, och dessutom på väldigt kort tid.

Importen av rysk naturgas till EU har minskat från ett beroende på över 40 procent till ett beroende nere på mellan 3 och 10 procent. Det är naturligtvis väldigt positivt. Samtidigt är vi såklart inte nöjda. Det finns mycket mer att göra.

Från svensk sida skulle vi ställa oss bakom förslag som innebär sanktioner mot rysk gas, men jag vill påpeka att det här inte handlar om vem som kan ha klatschigast formuleringar i en talarstol eller uttrycka sig mest dräpande på sociala medier. Det här handlar till syvende och sist om hur vi kan utforma den lagstiftning som får störst effekt. Regeringens ambition och övertygelse är att den lagstiftningen bäst tas fram tillsammans med Europeiska unionens övriga medlemsstater. Anledningen är enkel: att detta, mina vänner, är ett gemensamt problem för hela EU. Ett sådant gemensamt problem kräver också gemensamma svar.

Fru talman! Vi vill också undvika någonting annat, och detta har inte minst Ukrainas regering själv varit tydlig med: Vi vill undvika en situation där olika länder i Europa gör på helt olika sätt. Det är av den enkla anledningen att alla har egna lagstiftningar. I en sådan situation skulle möjligheterna för Ryssland att hitta olika kryphål i nationella lagstiftningar öka. Det är därför det är så viktigt att hålla ihop.

EU har sedan kriget inleddes presenterat ett tiotal olika sanktionspaket mot Ryssland. Just nu förbereds ett elfte sådant. Som ordförandeland i EU driver vi på för att paketet ska komma på plats så snart som möjligt. Vi driver även på för att det ska bli så kraftfullt som möjligt.

Jag vill påpeka att vi skulle ställa oss bakom förslag som innebär sanktioner mot rysk gas. Vi kommer att fortsätta att vara just den långsiktiga partner till Ukraina som krävs, både genom att vara en tydlig röst för ytterligare sanktioner och för att se till att ge Ukraina det humanitära, civila och militära stöd som landet behöver, både nu och för att långsiktigt lyckas bygga upp sitt land igen.

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg, Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Anna af Sillén (alla M).

Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Först vill jag uttrycka mitt fulla stöd till Ukrainas frihet och för att vi hjälps åt att stötta dem för att se till att Ryssland förlorar kriget.

Den 12 maj 2022, för nästan ett år sedan, skickade en enig riksdag ett tillkännagivande till den dåvarande regeringen. Det var ett tillkännagivande som gav den svenska regeringen uppdraget att sätta press på EU att driva på för ett stopp för import av rysk fossil energi – kol, olja och gas – men också att det skulle vidtas åtgärder så att Sverige upphör med import av rysk energi när det är möjligt.

Sedan dess, under den tidigare regeringen, har EU:s sanktioner stoppat importen av kol och olja samt sett till att gasimporten från Ryssland till EU minskade till att i november 2022 vara nere på 13 procent. Den dåvarande regeringen drev också på för ursprungsmärkning av rysk gas. Sedan bytte Sverige regering.

Riksdagens tillkännagivande arbetades fram i näringsutskottet och skrevs under av Forssells partivän och numera ministerkollega Carl-Oskar Bohlin. Utskottet konstaterade mycket riktigt att Sverige har en mycket liten import och att andra EU-länder har desto större, men man underströk ändå vikten av att regeringen fortsatt, tydligt och med kraft skulle driva linjen i EU att det europeiska beroendet av rysk energi, inte minst fossil energi, snarast praktiskt möjligt skulle upphöra. Utskottet konstaterade också att det behöver vidtas åtgärder så att Sverige upphör med import av rysk energi när det är möjligt, inte minst fossila bränslen som naturgas och olja.

Vad har då hänt under Kristerssons regering, där både Forssell och Bohlin ingår? Jo, den ryska gasen – en viktig inkomstkälla i Rysslands krig – har fortsatt att flöda. Så sent som i lördags anlände ett fartyg med rysk fossilgas till Nynäshamn, det tredje på knappt två månader, trots att Sveriges riksdag enigt satte ned foten för ett år sedan i frågan.

Jessika Roswall, Sveriges EU-minister, menar att anledningen till att Sverige inte driver frågan i EU är att det saknas tillräckligt stöd för att införa sådana sanktioner. Inte ett ord sägs om att Sverige självt skulle kunna driva på frågan för att kalibrera EU-länderna i detta.

Sverige är nu ordförandeland i EU. Att öka stödet och sätta ytterligare press på Ryssland är Sveriges viktigaste prioritering under ordförandeskapet. Vi har möjlighet att styra dagordningen, kalla till möten och prioritera vilka frågor man ska lösa. Det här är väl precis ett sådant tillfälle då Sverige som ordförandeland kan och ska ta en aktiv roll. Vilket annat givet tillfälle i EU-samarbetet har Sverige större möjligheter än som ordförandeland att påverka dagordningen?

Så hur uppfyller den nuvarande regeringen intentionen i sitt eget tillkännagivande?

Anf. 4 ARON EMILSSON (SD):

Fru talman! I går gick debattens vågor höga om vårbudgeten här i kammaren, och jag tror inte att jag var ensam om att notera att en av flera frågor som ringades in var energisystemet med behovet av motståndskraft, robusthet i den svenska energiproduktionen och långsiktig och ansvarsfull utrikeshandel på energimarknaden.

Nyligen kunde vi konstatera att vi justerade ett betänkande om Ukraina och den fullskaliga ryska invasionen mot landet där vi i utrikesutskottet var helt eniga. Förra veckan debatterades betänkandet under fullkomlig svensk samförståndsanda från höger till vänster. Det här är en styrka i en säkerhetspolitiskt skakig omvärld.

På samma sätt har en enig riksdag gång efter annan ställt sig bakom omfattande stödpaket till Ukraina – enig efter Vänsterns omprövning av sitt första ställningstagande då man röstade nej. Liksom detta faktum är jag tämligen säker på att få om ens någon anser det vara en god eller ens hållbar idé att under rådande omständigheter på något vis handla med Ryssland, vare sig det handlar om energi eller något annat. Tvärtom är sanktionerna omfattande, och Sverigedemokraternas hållning är att de kan utvidgas än mer.

Ryssland är och förblir ett onskans imperium, och energi är ett av dess främsta påtryckningsmedel mot oss. Därför är det så viktigt att Sverige och Europa är oberoende av rysk fossil energi.

EU:s stater befinner sig i mycket olika beroendeställning vad gäller rysk fossil energi. Ett av de största EU-länder som lyckats bäst med att göra sig oberoende är Frankrike. Landet har i stället i många år satsat på en omfattande utbyggnad av kärnkraften och är ett av de länder som i dag har störst andel kärnkraft. Det gör att Frankrike i dag står väl rustat mot beroende av rysk fossil energi.

Kontrasten är tydlig om man jämför med Tyskland som också har haft en väl utvecklad kärnkraft men nu avvecklar den. Där har beroendet av rysk fossil energi varit stort, inte minst genom direktimport via den nu sboterade Nord Stream-ledningen.

Det finns också en risk att vi framöver, efter Tysklands stängning av kärnkraften, kommer att se att landet får ett ökat beroende av fossil energi. Det vore allvarligt och kan få en påverkan på Europas energipriser och på försörjningssäkerheten.

Fru talman! Vi behöver ta till oss lärdomarna från de stora europeiska staterna. Och lärdomen är tydlig: Finns det inte några realistiska alternativ blir beroendet av fossil energi stort. Det realistiska alternativet som historien lärt oss är att kärnkraft är och förblir en sådan energikälla som utgör ett av de främsta alternativen till fossil energi.

Sverige drog denna lärdom när vi byggde ut kärnkraften, men under de senaste decenniernas röda och rödgröna regeringar har man avvecklat denna pålitliga energikälla. Det måste nu vara dags att omvärdera ståndpunkten och satsa långsiktigt på kärnkraft som ett trovärdigt alternativ till fossil energi för både Sverige och Europa.

Vi har vridit på många men inte alla kranar gentemot Ryssland. Denna debatt, liksom tidigare debatter, understryker att arbetet inte är klart.

Anf. 5 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman! Jag vill givetvis börja med att tacka Miljöpartiet för initiativet till denna debatt. Den är mycket angelägen, för vem vill finansiera Putin i hans vidriga invasion av Ukraina? Ingen här i kammaren i alla fall, tror jag.

Med det sagt vill jag egentligen inte söka enskilda syndabockar utan försöka förstå hur vi har hamnat här och hur man kan undvika att hamna i lägen som detta i framtiden.

Jag kommer så väl ihåg tyskarnas svar 2015 – jag var där som representant för Energikommissionen – om hur bra rysk gas var för att ersätta delar av kärnkraften. Det var detta som Energiewende hade landat i med en utfasning av kärnkraften. Det är inte som att jag skulle ha haft en spåkula att titta i då och kunnat varna tyskarna för att de skulle bli beroende av ryssarnas smutsiga gas. Jag erkänner också att jag själv haft bilden att naturgas är en övergångslösning på vägen till att fasa ut ännu sämre bränslen.

Varför påminner jag er om detta? Jo, jag vill med en åsnas envishet hävda att energi är en samhällsviktig funktion som vi ska värna. Vi måste ha koll på hur den produceras och vem som äger och har makten över den samma.

Priset på elenergi är just nu det som drabbar svenska hushåll enormt. Anledningarna kan vara många, men en del är att några medlemsstater i EU varit naiva och att systemet som sådant har krackelerat. Konsumenterna betalar ett skyhögt pris för detta.

Fru talman! Låt mig återkomma till importen. Varför kommer rysk gas fortfarande till Sverige? Det har nog bäring i pengar ändå, på grund av ambitionen med att låta naturgas vara en brygga till starten av miljövänligare tunga transporter och industrins behov. Till och med Industrivärnets stöd verkar ha bidragit till att företaget Gasum har försatt sig i en situation med ett importbehov av naturgas. Gasum är nog den aktör som är skyldig till importen till Sverige.

Jag har läst på deras hemsida om hur de öppnar ytterligare en tankstation i Sverige, och den kommer att finnas i Luleå. De skriver med glädje om investeringsbidraget från miljöinitiativet Klimatklivet, som gör det möjligt att investera i det som kommer att minska utsläppen i transportsektorn. Jag är inte övertygad om att det bara är biogas som kommer att finnas i deras tankstation i Luleå.

Jag håller givetvis med om att Sverige måste göra sitt yttersta för att stoppa importen av allt som bidrar till intäkter som ledningen i Ryssland kan finansiera kriget med, men orsakerna till det hela är nog tyvärr många.

Anf. 6 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! För mer än ett halvt decennium sedan stod jag här i talarstolen och sa: Jag tankar hellre grönt från Piteå än fossilt från Putin. Intresset från övriga partier var tämligen svalt då, trots att Ryssland hade invaderat Krimhalvön.

Miljöpartister förfasades över att vi skulle göra förnybara drivmedel av restprodukter från skogen; trä ska ju byggas med. Hur de hade tänkt att man skulle använda grenar och toppar till det fanns det inget svar på. Moderater och andra prioriterade redan då fossila drivmedel eftersom de var billigare. Att det är Ukraina och andra, som är under förtryck av diktaturer som Saudiarabien, Qatar och Venezuela, som får betala priset för våra billiga fossila energi tycktes inte bekymra dem vare sig då eller nu. Tyvärr har alldeles för lite hänt sedan jag stod i talarstolen den gången.

När en enig riksdag förra året satte press på regeringen att fasa ut den ryska energin såg jag dock ett hopp. Till och med Moderaterna hade svängt. Men det var, som så mycket i valrörelsen, bara läpparnas bekänelse. Ryska tankfartyg lossar fortfarande sin last i svenska hamnar.

Den senaste statistiken anger att nästan hälften av våra drivmedel fortfarande är av okänt ursprung. En strid ström av rapporter visar hur ryska bränslen hittar nya vägar in i Europa via exempelvis Turkiet. Det här visar också att regeringens engagemang i bästa fall är halvhjärtat.

Det måste vara slut på det nu. Vi kan göra som de baltiska länderna och stoppa importen. Vi behöver inte vänta på EU. Vem tror egentligen att Ungern kommer att bojkotta rysk energi när de nyligen skrivit nya avtal om gasleveranser från Ryssland? Är det verkligen rimligt att vi i Sverige ska vänta på Viktor Orbán? Nej, det är dags att stänga svenska hamnar för rysk energi, och det är också dags att på riktigt se över vår egen försörjningstrygghet.

Nyligen kom en utredning som visar att det finns så mycket potential att vi skulle kunna producera tre gånger så mycket förnybara drivmedel som i dag. Priset är inte ens hälften av vad regeringen använder för att sänka skatten på bensin och diesel med 14 respektive 41 öre. Med tanke på det kläna resultatet vid pumpen är jag övertygad om att priset för förnybart kommer att vara stort, förutom de fantastiska effekterna på arbetsmarknad, försörjningstrygghet, säkerhet och livsmedelproduktion. Min stora fråga till ministern är: Vad väntar regeringen på egentligen?

Anf. 7 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! I dag debatterar vi frågan om importerad rysk fossil energi. Som företrädare för Kristdemokraterna vill jag börja med att konstatera att detta är en lite annorlunda debatt.

Man skulle kunna säga att politiken oftast orienterar sig utefter två olika typer av debatter. Den första typen är den där vi har olika mål och helt enkelt vill olika saker. Sedan finns det en annan typ av debatt som jag tror är vanligare och där vi i stort sett har samma mål men tror på olika vägar dit. Vi har då olika verktyg för att nå målet.

Den här debatten är dock av en tredje typ. Vi har samma mål: att stötta Ukraina mot den ryska aggressionen. Men vi har också precis samma politiska verktyg: att bojkotta Ryssland på alla upptänkliga vis, till exempel när det gäller fossil gas.

Jag är glad över att vi under förra mandatperioden var helt eniga över alla partigränser om att fördöma Rysslands anfallskrig mot Ukraina och över att vi utan några ideologiska förbehåll har gett ett obetingat stöd till Ukraina och dess rätt att vara en självständig stat med gränser som måste respekteras.

Fru talman! Vi har kunnat höra statsrådet Forssell återge hur mycket Europa som helhet ändå har kunnat minska sitt beroende av den ryska gasen. Det är också viktigt att Europa står enat i att stötta Ukraina och motverka inkomstflödet till Ryssland genom att införa gemensamma sanktioner. Här råder det ingen tvekan om vad den svenska regeringen tycker i frågan. Tio stödpaket har åstadkommit, och förhoppningsvis är ett elfte inte alltför långt borta. Vi kristdemokrater kommer att fortsätta stå troget fast vid Sveriges absoluta stöd till Ukraina.

Anf. 8 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! ”Men för att freden ska komma snabbare måste sanktionspaketet godkännas varje vecka: inte ett enda fat rysk olja, inga fartyg som

kommer från Ryssland i era hamnar, ingen verksamhet från era företag i Ryssland. Man måste utnyttja de möjligheter som finns.”

Fru talman! Det här är inte mina ord, utan det var budskapet från president Zelenskyj när han den 24 mars förra året talade i den här kammaren. ”Inte ett enda fat rysk olja, inga fartyg som kommer från Ryssland i era hamnar.”

Fru talman! Samma dag som presidenten höll sitt tal röstade näringsutskottet emot ett initiativ från Miljöpartiet om att stoppa importen av rysk energi. Först två veckor senare svängde utskottet efter massiv kritik mot beslutet, och i maj för snart ett år sedan röstade en enhällig riksdag för ett importstopp. Sen blev det tyst.

”Inte ett enda fat rysk olja, inga fartyg som kommer från Ryssland i era hamnar.”

Fru talman! Sedan riksdagens tillkännagivande har tiotusentals människor dött, tusentals kvinnor våldtagits och miljoner människor tvingats på flykt. I fredags anlöpte fartyget Coral Energice Nynäshamn. Dess last var fossilgas, direktimporterad från Ryssland. Rysk gas till Sverige innebär svenska pengar till ryska vapen. Det är samma vapen som dödar kvinnor och barn i Ukraina och samma ammunition som jämnar Bachmut med marken.

Fru talman! Estland har stoppat importen. Lettland har stoppat importen. Litauen har stoppat importen. Det är tre länder som är smärtsamt medvetna om behovet av att stoppa Rysslands framfart. Men den svenska regeringen gömmer sig bakom EU i stället för att använda sig av den möjlighet vi har att visa vägen, gå före och pressa EU:s medlemsstater.

”Man måste utnyttja de möjligheter som finns”, sa president Zelenskyj. Men han talade för döva öron. Priset för regeringens dövhets betalning av Ukraina. Därför uppmanar jag regeringen igen: Stoppa importen av rysk gas nu!

Anf. 9 LOUISE EKLUND (L):

Fru talman! Importen av rysk energi till Europa har minskat dramatiskt det senaste året. Det är naturligtvis utmärkt, och det är en konsekvens av de sanktioner som införts. Tyvärr omfattar dessa inte rysk naturgas. Det är därför vi nu ser hur rysk gas, om än i liten skala, fortfarande handlas med och kommer till Sverige.

Vad detta understryker är naturligtvis behovet av att vi från svensk sida fortsätter att driva på för sanktioner även mot rysk gas. För närvarande saknas tillräckligt stöd bland våra europeiska vänner för detta. Det kan jag bara beklaga. Vad enskilda länder gör har naturligtvis betydelse och är viktigt, men ska vi få riktig effekt behöver alla ställa sig bakom samma linje.

Det här understryker betydelsen av att den svenska regeringen fortsätter att jobba på det sätt som man gör nu, det vill säga hårt, för att skärpa befintliga sanktioner men också för att anta nya i syfte att minska hela Europas beroende av rysk gas.

Fru talman! Rysslands invasion av Ukraina visar att vi måste förändra försvars- och säkerhetspolitiken men också energipolitiken i grunden. Europas stora svaghet är att den energipolitik som förts och det stora beroendet av gas som blivit följden har gett Putin alldeles för stort manöverutrymme. Det är detta vi nu ser konsekvenserna av. Europa har fört en oför-

siktig politik på energiområdet. Tyskland har drivit politiken hårdast, men även Sveriges energipolitik är en del av orsaken. Att vi har lagt ned stora mängder planerbar fossilfri kärnkraft har ökat vårt och Europas beroende av Ryssland.

Att lägga om kursen tar tid. Det viktiga är att vi har lagt om kursen och att vi nu ökar den fossilfria energiproduktionen och fasar ut inte bara Sveriges utan hela Europas beroende av ryska energikällor.

Anf. 10 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Som jag var inne på i mitt tidigare anförande fortsätter regeringen under det pågående ordförandeskapet i EU att öka pressen på Ryssland genom sanktioner samtidigt som vi också värnar någonting annat, nämligen att upprätthålla enigheten bland EU:s medlemsstater. En grundläggande princip för sanktionspolitiken är att den är som mest effektiv när den har ett brett internationellt stöd. Oljepristaket, den ekonomiskt sett viktigaste sanktionen, har överenskommit just i en bred internationell koalition. I regel har nationella åtgärder marginell effekt på den ryska statens inkomster.

Min uppfattning är efter många samtal med representanter för det svenska näringslivet att det överlag finns ett väldigt starkt stöd för Ukraina. Många företag har redan lämnat den ryska marknaden. Däremot vet vi att kontrakt för flytande fossilgas löper över lång tid och att förutsättningar för att avbryta dem ibland saknas. Köparen är skyldig att betala oavsett om gasen tas emot eller inte. Om gasen inte tas emot kan den ryska leverantören sälja den igen och få dubbelt betalt för samma produkt. Det vill vi undvika.

Jag vill också upprepa vad utrikesministern framhöll i den utrikespolitiska deklARATIONEN i februari. Förhållandet mellan klimatpolitiska frågor i bred bemärkelse och säkerhetspolitiken blir allt viktigare.

Vi har redan kommit väldigt långt. Rysslands viktigaste inkomstkälla, råolja och andra petroleumprodukter, är redan belagd med importförbud. Importen av ryskt kol och andra fasta fossila bränslen förbjöds för över ett år sedan.

Det senaste sanktionspaketet innehåller ytterligare ett steg för att förhindra Rysslands tillträde till EU:s energimarknad. Det innehåller även ett förbud mot tillhandahållandet av gaslagringskapacitet för ryska operatörer inom EU.

Jag vill avslutningsvis knyta an till näringsutskottets betänkande. Trots att jag inte satt i utskottet då tror jag att jag har bättre koll på det än vad flera av mina vänner här i kammaren har haft.

Jag kan konstatera att det är många som refererar till det utan att riktigt ha läst vad som står där. Det står till exempel att Sveriges import av rysk energi ska upphöra när det är möjligt. Det var faktiskt vad som stod.

Det stod också att frågan är mycket komplex och att lösningen därmed inte är enkel. Jag vill också påpeka vad Ukrainas president har framfört vid flera tillfällen.

Håll ihop Europa! Se till att vi arbetar gemensamt så att vi inte får olika lagstiftningar i olika länder! Det är med den ambitionen som regeringen verkar.



Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Carl-Oskar Bohlin, moderat ministerkollega till Johan Forssell, undertecknade tillkännagivandet till Sveriges riksdag, som ministern också läst upp här i talarstolen.

Trots att utskottet konstaterade att det var komplext och svårt kom ändå utskottet fram till att den svenska regeringen skulle driva ett importstopp av rysk gas på EU-nivå och, när det var möjligt, också ett importstopp i Sverige.

På vilket sätt har den nuvarande regeringen drivit frågan om importstopp av rysk gas i EU? Vilka initiativ har ni tagit i EU? Vilka initiativ har regeringen tagit för att Sverige ska kunna upphöra med importen av rysk energi? Har ni drivit det tillkännagivande som ni själva undertecknat?

Anf. 12 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Matilda Ernkrans läser inte upp vad som står i tillkännagivandet, utan verkar hitta på egna saker om vad som står där.

Det stod att man ska granska vilka alternativ som är möjliga att överväga för att trygga Sveriges energiförsörjning. Det är precis vad regeringen har gjort. Vi har verkligen inte legat på latsidan de här månaderna. Vi har tvärtom lagt in en hög växel.

Det har vi till exempel gjort genom att planera för ny kärnkraft i Sverige. Det är någonting som tyvärr inte har skett under de senaste åren, utan det har varit en annan inriktning på politiken.

Jag kan ånyo påpeka att det har varit tio olika sanktionspaket mot den ryska ekonomin. Medan vi står här i dag förbereds det för ett elfte sanktionspaket. Vi skulle välkomna om det också innefattade rysk gas.

Om det hade varit så enkelt som att Sverige på något mirakulöst sätt skulle kunna ha ett eget förbud här är frågan till Matilda Ernkrans naturligtvis: Varför gjorde inte den regering som hon satt i någonting? Den regeringen hade ändå sju månader på sig.

Anf. 13 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Det anstår ett statsråd att försöka hålla sig så nära sanningen som möjligt. Jag finns i riksdagens EU-nämnd varje fredag. Inte en enda gång har någon enda minister aktivt lyft fram frågan om vad regeringen tänker ta för initiativ för att stoppa den ryska gasen.

Det kan jag bara konstatera. Statsrådet svarar inte heller själv på frågan. Vilka initiativ har regeringen tagit för att följa det tillkännagivande som ni själva undertecknade?

Vad har ni drivit för att försöka få en EU-enhet och kalibrera EU-länderna för att stoppa importen av rysk gas till EU? Har ni undersökt möjligheterna att här i Sverige kompensera företag om det skulle finnas skäl för det för att kunna gå vidare som en väg framåt för ett svenskt importstopp?

Jag vet inte om det är en väg framåt. Men ni har uppenbart plockat fram 14 miljarder för att sänka skatten för de allra rikaste, så pengarna finns åtminstone.

Anf. 14 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Det märks att det var ett tag sedan Socialdemokraterna var i regeringsställning.

Om det nu vore så enkelt att hitta ett importförbud som inte strider mot den inre marknadsens regelverk och som på något mirakulöst sätt skulle vara bättre än sanktioner från 27 EU-länder, varför gjorde då inte den förra regeringen någonting under sina sju månader?

Jag har inte fått något svar på den frågan. Det verkar ha funnits gott om tid att hitta en lösning då. I stället är ni i dag kritiska till att det inte finns någon lösning på plats.

Vi känner igen det mönstret också från Natofrågan. Under flera års tid röstade ni nej till konkreta initiativ. Sedan är Socialdemokraterna i dag kritiska till att vi fortfarande inte är medlemmar i Nato.

Det är samma med kärnkraften. Först ger man Miljöpartiet ett dominerande inflytande över svensk energipolitik. Sedan beklagar man sig över att det i Europa och Sverige finns en påverkan från rysk gas. Det är inte seriöst.

Det är bra att kunna vara flexibel i politiken. Men Socialdemokraternas konster i den här frågan är obegripliga.

Anf. 15 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman och statsrådet Forssell! Jag undrar över hur regeringen ser på gemenskapen i EU. Man trycker många gånger på att vi vill ha gemensamma regler eftersom det är vad som gynnar oss mest.

Hur anser regeringen att detta är möjligt med länder som Polen och Ungern som går sin egen väg hela tiden? De stoppar nu import och viktiga pengar till Ukraina. Men vet också hur de ställer sig till rysk energi.

Är det möjligt att visa vägen även från Sveriges sida, att vi vill gå först och visa på att det inte är hållbart? Vi har andra länder som har gjort det. Hur ser regeringen på den möjligheten?

Anf. 16 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Tack, Birger Lahti, för frågan!

Det är klart att vi har övervägt den typen av alternativ. Samtidigt vill jag luta mig mot det faktum att EU har genomfört tio olika sanktionspaket. Ska man lära av historien kan man säga att vi åtminstone hittills har gjort det, med alla de utmaningar och olika inställningar som finns i ett antal EU-länder.

Det är ändå välkänt att vi på flera punkter har förmått att hitta en gemensam väg framåt. Medan vi står här i kammaren pågår det diskussioner om ett elfte sanktionspaket. Det är klart att det kanske hade varit enklare i den delen att säga att varje land nu får sköta det självt. Nu gör alla som de vill.

Återigen: Vad skulle det leda till för situation? Den uppenbara risken är att vi får ett läge där alla länder gör på olika sätt. Det blir då också helt öppet att hitta kryphål i den nationella lagstiftningen.

Jag vägrar att ge upp hoppet om att vi ska kunna samla oss gemensamt. Det har varit betydligt bättre inte minst för Ukraina och för att försvåra den ryska ekonomins framväxt.

Anf. 17 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Johan Forssell, för svaret!

Jag håller med om att alla sanktionspaket har fallit ut väl och ger effekt. Men vi ser att någon måste gå före.

Vi har nu baltländerna som går före och visar att man inte godtar att vi fortsätter. Jag har själv verkligen försökt att titta med nyktra ögon. Det kanske inte är så enkelt när jag tittar på hur kopplingarna finns till att ha en ambition. Gaserna är kanske en brygga till att ha mindre utsläpp i transporter, absolut.

Sverige skulle kunna trycka på och säga: Vi vill visa vägen. Vi vill vara den som bräcker den mur som finns. Jag tycker att Rickard Nordin ställde frågan jättebra om det finns möjlighet att länderna har en samsyn i EU. Det är tveksamt.

Anf. 18 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Att Sverige ska gå före kan vi vara ense om. Jag tycker att vi gör det. Vi gör det i kraft av att vi driver på för ett elfte sanktionspaket. Det vi inte vill, om uttrycket tillåts, är att Sverige ska ta en avstickare och säga: Nu går vi åt ett annat håll.

Kraften finns i att EU:s medlemsstater arbetar tillsammans och att vi får en gemensam lagstiftning utan kryphål. Den har ändå visat sig vara väldigt stark. Vi står ändå här i dag med tio sanktionspaket bakom oss. Vi står här i dag där andelen av den ryska exporten av gas till Europa har minskat väldigt kraftigt på förhållandevis kort tid. Jag skulle säga att det nog har gått snabbare än vad de allra flesta hade trott för ett år sedan.

Jag tycker därför att det finns all anledning att hålla i det här nu och att inte börja göra om allting. Jag är rädd att det skulle försätta oss i en sämre position.

Anf. 19 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Moderaterna var tydliga före valet. Den ryska gasen ska stoppas, sa Ulf Kristersson på sociala medier. Men det kanske bara var en av de klatschiga formuleringar som statsrådet själv fördömde i talarstolen och menade att vi inte skulle syssla med. Nu säger man ju att det är EU som ska göra det här.

Den enkla, mycket raka, frågan är: Vilka initiativ har då regeringen tagit under det svenska ordförandeskapet för att detta ska ske? Hur många gånger har man kommit till EU-nämnden i Sverige för att förankra en ståndpunkt för att se till att vi stoppar den ryska gasen?

Anf. 20 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Det stod aldrig på den där plattan, Rickard Nordin, att det skulle ske till priset av att vi splittrar Europa eller att vi skulle göra det till priset av en situation där 27 olika länder har 27 olika lagstiftningar. Det kan bli en situation där Ryssland får betalt två gånger för samma gas eller där det blir fritt fram att hitta kryphål i lagstiftningen.

Det måste väl ändå vara Ukrainas behov som är styrande här. Det är det som gäller snarare än att man ska ta de enkla vägarna. Jag noterar att det fortfarande inte är någon som i debatten har lyft fram något förslag på hur det ska gå till med en förändring – bara att den ska ske. Det kunde vara intressant att få höra det förslaget.

Vårt alternativ är tydligt. Tio sanktionspaket har gjorts på europeisk nivå hittills. Som jag har återkommit till flera gånger i debatten förbereds nu ett elfte sanktionspaket. Vi välkomnar om rysk gas skulle omfattas av

det. Men att börja ha 27 olika lagstiftningar kan inte vara effektivt i det här läget.

Anf. 21 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Johan Forssell säger alltså att vi inte ska splittra EU och att vi måste vara eniga. Han har alltså givit Viktor Orbán veto och sett till att det fortfarande kommer att komma ryska lastfartyg med rysk gas till Sverige i och med att Orbán har fått vetorätt mot att man ska göra någonting över huvud taget.

Svaret på vad vi borde göra är enkelt. Gör som de baltiska staterna! De har stoppat den ryska importen. Uppenbarligen är det möjligt. Uppenbarligen går det att gå före. Det rimliga vore att vara solidarisk med Ukraina och ställa sig på baltstaternas sida. Europa är uppenbarligen inte enigt, och då har den svenska regeringen valt fel sida och gett Viktor Orbán veto. Jag har mycket svårt att se att det är en väg framåt.

Om det nu inte är så att vi får enighet – för Ungern kommer ju att fortsätta att importera gas – vad är det då regeringen vill göra i stället för att stoppa den ryska gasen? Eller har man gett upp hoppet?

Anf. 22 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag kan bara konstatera att Rickard Nordin liksom flera andra företrädare i debatten med klinisk precision undviker att berätta vad man ska göra. Jag förstår att det är lite enklare att vara i opposition än i regeringsställning, men det hade kunnat vara intressant att få reda på vad de här partierna har för förslag.

Mitt förslag har jag återkommit till flera gånger. Vi har alltså tio sanktionspaket bakom oss på EU-nivå. Ett elfte förbereds i denna stund.

Jag kan tycka att det är lite dystert att flera personer i den här kammarren som i andra sammanhang ändå har lyft internationellt samarbete verkar ha gett upp hoppet om att EU ska kunna arbeta tillsammans. Jag tillhör inte dem; jag är övertygad om att Europa kan fortsätta. Titta på vad vi har gjort under de här månaderna! Importen av rysk gas har sjunkit, och det har kommit tio sanktionspaket.

Vi kan om vi vill, men då ska vi inte ta de enkla vägarna och börja göra avstickare åt olika håll och kanter. Det skulle försvaga Europa, inte stärka oss.

Anf. 23 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Jag har en enda och mycket enkel fråga till statsrådet Forssell: När stoppas den svenska importen av rysk gas och därmed den svenska finansieringen av Rysslands invasion av Ukraina?

Anf. 24 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Ja, den kommer inte att stoppas genom att man säger saker i riksdagens talarstol utan att berätta hur det ska gå till. Det är Miljöpartiets linje. De vill ha en lagstiftning som skulle utmana den inre marknadens regler – det är ju ett finskt företag som det handlar om. Inte heller kommer vår ambition att gynnas av en situation där det blir fritt fram för Ryssland att hitta kryphål i 27 olika länders lagstiftningar.

Europeiska unionen har sedan kriget inleddes vidtagit tio olika sanktionspaket. Vi är många som tror på kraften i att arbeta tillsammans inte bara i miljö- och klimatfrågorna utan även i säkerhetspolitiken, i Natofrågan och i den här frågan inom ramen för EU.

Vi arbetar just nu från det svenska ordförandeskapet för att få till ett elfte sanktionspaket – gärna med sanktioner på precis just detta – så att vi inte bara får det som kanske låter rätt i kammaren utan också det som är effektivt. Och det, fru talman, är att 27 länder gör detta – inte bara Sverige.

Anf. 25 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Jag hör bara undanflykter från statsrådet. Det blir pinsamt tydligt att det inte finns någon plan för att stoppa båtarna som kommer fullastade med rysk fossilgas till Nynäshamn. Det finns ingen plan för att stoppa pengaflödet till Putins krigskassa, ingen plan för att stoppa de svenska blodspengarna till Ryssland och ingen plan för att nå enighet i ett Europa där Ungern fortsätter sitt beroende av och sin handelsrelation med Ryssland och därmed i praktiken har lagt veto.

Det enda jag hör är att regeringen kommer att fortsätta att ignorera president Zelenskyjs vädjan, fortsätta att ignorera riksdagens beslut och därmed också fortsätta att ignorera det lidande som ryska vapen, betalade med svenska pengar, orsakar i Ukraina.

Anf. 26 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Det är lite oseriöst att ge intryck av att vi skulle vara passiva inför ryskt gasberoende – särskilt av en företrädare för ett parti som har applåderat nedlagd kärnkraft, vilket ju har varit bidragande till att försätta Europa i just detta gasberoende.

Först driver Miljöpartiet på för att utarma vårt energisystem, och sedan står man i riksdagens talarstol och är kritisk till att Europa har blivit beroende av rysk gas.

Fru talman! Svagheten i Miljöpartiets politik är att man inte berättar vad som ska ske, bara att någon ska göra någonting. Det kanske fungerar på sociala medier – jag vet inte – men om man ska vara en trovärdig europeisk röst måste man arbeta lite annorlunda.

Ett ensidigt svenskt importförbud från ett annat EU-land skulle inte bara vara mycket sämre än EU-gemensamma sanktioner; det skulle också riskera att vara i strid med den inre marknadens regler. Det är möjligt att Miljöpartiet inte bekymrar sig över det, men regeringens hållning är att det krävs mer än så om man ska ta ansvar för Sverige, inte minst under det pågående EU-ordförandeskapet.

Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Svagheten i regeringens politik är att man sa en sak före valet och säger en annan sak efter valet och att man dessutom sitter på händerna under EU-ordförandeskapet eftersom man har valt samarbete med Sveriges mest EU-kritiska parti, nämligen Sverigedemokraterna. Jimmie Åkesson har varit väldigt tydlig med att det är så han ser på EU-samarbetet.

Fru talman! Det jag läste upp under mitt första anförande var direkta citat ur tillkännagivandet – det som statsrådet Forssell hävdar att enbart han och ingen annan i kammaren har läst.

Jag vill bara återupprepa att tillkännagivandet togs om hand av den tidigare regeringen. Vi drev på så att det fanns EU-sanktioner som stoppade både kol och olja. Vi såg till att gasen från Ryssland minskades ned till 13 procent. Vi drev på och försökte få fram en ursprungsmärkning av rysk gas. Sedan bytte Sverige regering, och sedan dess har det varit märkbart tyst. Vi får inte heller några svar från statsrådet Forssell.

Sverige är ordförandeland i EU vart 13:e år. Det är ett stort slöseri med tid och resurser om man inte använder ordförandeskapet till att föra EU framåt i viktiga frågor, till exempel för att se till att EU blir av med beroendet av rysk fossil energi.

KristerSSons regering riskerar att skriva historia som det minst synliga och mest oproduktiva ordförandeskapet på länge. Ukraina är en prioriterad fråga för regeringen under EU-ordförandeskapet, och på papperet är också den gröna omställningen det. Dock har vi inte sett några initiativ från regeringen för att driva ett importstopp för rysk gas vidare på EU-nivå. Detta icke-agerande är bara ytterligare ett exempel att lägga till den redan stora tomma lådan där ni sitter på händerna.

Det är undfallande mot Ryssland och ett svek mot Ukraina och den gröna omställningen att inte agera mot importen.

Anf. 28 ARON EMILSSON (SD):

Fru talman! Det vi nu ser är i stor utsträckning inte något helt nytt. Redan i början av 70-talet använde inte minst Opec oljevapnet mot västvärlden. Att den här dagens debatt samlar såväl utrikeshandelsministern som ledamöter från EU-nämnden, näringsutskottet och utrikesutskottet visar hur energifrågan inte minst i vårt närområde är förbunden med säkerhetspolitik, internationellt samarbete och resiliens mot auktoritära regimer.

Det är viktigt att vi nu har förmåga att ta till oss de historiska lärdomarna och kan blicka framåt i energipolitiken. Den avvecklingslinje som rått i svensk energipolitik gällande kärnkraften, återigen, i över 40 år har varit en misslyckad linje. Den har inneburit inte bara att stora investeringar förslösats genom en förtida avveckling utan dessutom ett säkerhetspolitiskt risktagande.

Sverige har som tur är inte bundit upp sig i ett energiberoende av Ryssland av den grad som andra länder har haft och har, men vår energisäkerhet har genom denna politik ändå underminerats i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Det gör att vi i dag har mindre möjligheter att sammantaget bidra till att minska Europas energiberoende av Ryssland. Det är en allvarlig utveckling som behöver reverseras.

Vi behöver också ha insikten att situationen gällande den ryska aggressiviteten kommer att bestå. Om detta är samtliga partier överens. Det är också tydligt i den skrivelse om Sveriges säkerhetspolitiska väg som togs fram inför Natoansökan. Därför behöver investeringar i ny produktionskapacitet vara långsiktiga och leveranssäkra över årtionden. Här hänger energipolitik och säkerhetspolitik samman.

Ett Ryssland som samarbetar med Kina, vilket är en utveckling som vi redan nu ser, kan också få än större konsekvenser för energiförsörjningen internationellt. Även detta är en fråga att inte förglömma i det här avseendet. Vi har två dimensionerande hot mot den regelbaserade världsordningen. Tillsammans utmanar de både energisystem och det säkerhetspolitiska läget.

Visst kan Sverige under EU-ordförandeskapet vara framåtlutat och driva initiativ framåt. Men tack vare Tidöpartierna kan vi också bygga ett robust energisystem.

Anf. 29 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman! Vad ska man säga om den här debatten? Vi har två regeringspartier som skyller på varandra när det gäller vems felet är. Det kan man ju ha sina åsikter om, men jag tror ändå att alla i denna kammare är överens om att det inte är bra att finansiera ryssarna med gaspengar, eller vilka pengar som helst.

Låt mig ändå tvivla på att det kommer att uppstå någon gemensam syn i Bryssel och EU. I DN kunde man den 30 december 2022 läsa att importen av rysk gas hade stigit med 50 procent det året. Det var framför allt Frankrike, Spanien och Belgien som var de stora importörerna. Jag har ingen spåkula, men jag hoppas verkligen att den här regeringen har rätt om samsynen kring avtal och sanktioner på EU-nivå.

Det var samma sak med den gamla regeringen. Man litade mycket till vad som hände i Bryssel. Ann Linde svarade den 6 april att vi inte hade någon direkt import av rysk gas över huvud taget, vilket också visade sig vara fel. Även den regeringen väntade alltid på gemensamma EU-sanktioner.

När det gäller tilltron till samsynen i Bryssel och EU kan jag bara hoppas att de som företräder oss och driver frågan lyckas med detta och att det blir rätt. Det enda Vänsterpartiet vill är att vi ska få stopp på detta, för det finansierar faktiskt Putins invasion av Ukraina. Samtidigt finns det länder som stoppar importen av det som skulle vara viktigt för Ukrainas del. Även dessa länder sitter vid förhandlingsbordet i Bryssel.

Anf. 30 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Innan valet var Ulf Kristersson tydlig. Han gjorde till och med reklam på sociala medier med budskapet att Sverige skulle stoppa den ryska gasen. Det fanns inga förbehåll, ingen finstilt text så som Johan Forsell låter påskina. Nu låter det nämligen annorlunda. Nu är det EU som ska lösa problemet. Men den här regeringen har fortfarande inte kommit till EU-nämnden med tydliga ståndpunkter om nya sanktionspaket mot rysk gas, trots att man är ordförande i EU.

Om det nu är EU som ska lösa detta och Sverige leder EU, var är regeringen? Inte ens Liberalerna med arvet från Jan Björklund, som lyfte just problemen med rysk fossil gas, verkar bry sig nämnvärt om frågan. Jag förstår ärligt talat inte varför.

Jag har i denna debatt varit mycket tydlig: De baltiska staterna har gått före och förbjudit den ryska importen. Varför gör inte Sverige samma sak?

Vi hör från regeringen att vi måste stå eniga, men EU är ju inte enigt. Baltstaterna har gått före. När regeringen säger att vi måste vara eniga och göra samma sak betyder det att vi inte ska göra någonting förrän alla gör likadant. Det är att ge veto till Ungern och Viktor Orbán, som nyligen har tecknat gasavtal med Ryssland. Det kommer inte att hända.

När varken EU eller regeringen vill bojkotta den ryska energin hade det ju varit bra om åtminstone vi konsumenter hade fått chansen att göra ett aktivt val. Hälften av drivmedlet vet vi fortfarande inte varifrån det kommer.

Centerpartiet har länge förespråkade en möjlighet för konsumenterna att välja bort rysk energi. Hade vi, precis som när det gäller köttet i mataffären, haft en ursprungsmärkning hade vi kunnat göra ett aktivt val vid pumpen. Jag vet visserligen att min biogas inte kommer från Ryssland utan från Hagelsrum, Brålanda och andra ställen. Tyvärr verkar vi dock vara ensamma om att vilja kunna göra det valet. Både denna och förra regeringen har varit motståndare till en sådan lagstiftning, trots att möjligheten finns framme från myndigheterna.

Anf. 31 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Energiförsörjningen inom EU har under de senaste åren genomgått en olycklig förändring där ett allt större beroende av rysk fossilgas har tillåtits äta sig in. Det har varit dåligt för klimatet. Det har varit dåligt för säkerhetspolitiken. Med facit i hand kan vi också säga att det har varit dåligt för ekonomin.

Vi måste vara långsiktiga i vårt arbete med att styra bort från gasberoende och bort från fossil energi över huvudet. Men det måste också ske på EU-nivå. Här samverkar klimat- och säkerhetspolitik på ett mycket talande sätt, och vår vilja att satsa på utbyggd kärnkraft ska ses i ljuset av detta.

Fru talman! Jag kan inte heller tänka mig att Miljöpartiet, som väckt denna debatt, vill ge Ryssland möjlighet att få betalt för sin gas två gånger. Det skulle kunna vara precis den konsekvens som uppstår, eftersom affärer som vi alla vet sker med långa tidshorisonter. Ett LNG-fartyg kan komma med en last som till en mindre del innehåller rysk gas som dessutom redan är betald. Skulle Sverige stoppa detta skulle vi ge möjlighet för Ryssland att få betalt ytterligare en gång. Det är ingen utveckling som vi kristdemokrater ser som en framgång, och jag tror inte heller att det är något annat partis mening.

Vi kristdemokrater ser ingen väg tillbaka till hur situationen var innan den ryska invasionen. Vi ska inte återställa de ryska möjligheterna att pumpa in fossila bränslen i EU:s energiproduktion. Kristdemokraternas absoluta uppfattning är att vi ska bort från den ryska gasen och oljan.

Efter denna debatt hoppas jag att alla ni som tagit del av den förstår att det inte finns någon tvekan om att Sverige och regeringen står bakom Ukraina och jobbar för att den ryska energin inte ska vara en del av den europeiska.

Anf. 32 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! I förra veckan lossade återigen ett ryskt lastfartyg gas i svensk hamn. Importen det här året är större än vid samma tid förra året. Det som också har skett är att den svenska gasen efter en EU-dom har straffbeskattats med 5 kronor vid pump. Det är en skatthöjning på 1,5 miljarder, helt i onödan. Trots detta gjorde regeringen ingenting i vårändringsbudgeten.

Branschen har sagt att regeringen åtminstone borde kunna sänka skatten till miniminivån, så att man kan fortsätta tanka förnybart bränsle som ju också konkurrerar ut den fossila motsvarigheten, alltså rysk gas.



Så vad gör egentligen regeringen? Man har skrivit brev till kommissionen, med en handläggningstid på 18 månader, men man har inte gått fram med de ansökningar som skulle behövas. Därför har jag två enkla frågor till KD, som ju också sitter på energiministerposten. För det första: Vad sjutton håller regeringen på med? Och för det andra: När kommer ni att agera för att hantera situationen när det gäller biogasen, så att den kan fortsätta att trycka undan rysk gas?

Anf. 33 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Tack, Rickard Nordin, för frågorna! Jag tror att vi alla här inne är väldigt väl medvetna om den situation som vi står i när Ryssland har invaderat Ukraina. Det är också den debatten vi för i kammaren i dag.

Att vi ska gå mot ett hållbart samhälle råder det ingen tvekan om. Då kommer vi att behöva en energimix som är så stabil och leveranssäker som möjligt.

Rickard Nordin har förhoppningsvis precis som jag fått beskedet att man samtalar med kommissionen om just biogas. Detta är något som man försöker lösa så snabbt som möjligt. Tiden är det vi inte har så att det räcker till. Men jag hoppas att Rickard Nordin ändå har tagit del av vad regeringen på ett ansvarsfullt sätt gör i den här frågan.

Det råder ingen tvekan om att vi ska putta bort den fossila ryska energin. Det hoppas jag att man även i Centerpartiet är medveten om.

Anf. 34 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! De besked vi har fått från ministrarna har inte varit tydliga. När Ebba Busch var i talarstolen började hon tala om skogsindustrins villkor. Det är lite oklart vad det har med svensk biogas att göra. Och den andra ministern säger att den gruppundantagsförordning som man nu har förhandlat fram nog inte är vägen framåt. Men man har inte sagt vad som är vägen framåt, annat än det brev man har skickat, som har en handläggningstid på 18 månader.

Det hade mycket väl i den vårändringsbudget som lades fram i går gått att göra en sänkning av skatten till miniminivå. Det hade underlättat för alla dem som nu fick 5 kronors höjning vid pumpen. Den höjningen gör att de kommer att gå över till fossila bränslen som importeras med okänt ursprung. Mycket av detta är sådant som kommer från Ryssland via Turkiet. Det är detta som är problemet.

Regeringen verkar bry sig mer om de fossila bränslena än de förnybara bränslen som vi tillverkar här i Sverige och som de facto konkurrerar ut ryska bränslen. Vad kommer regeringen att göra i närtid när det gäller biogasen?

Anf. 35 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Jag hoppas att ledamoten ändå uppfattar att vi gemensamt är överens om att stoppa den fossila ryska energin. Det är ju därför vi debatterar den här frågan i kammaren i dag.

Att en ansvarsfull regering tar ett helhetsgrepp om vårändringsbudgeten råder det ingen tvekan om i det utsatta ekonomiska läge som både Sverige och andra europeiska länder befinner sig i. I detta läge, när man vet att det förs samtal med kommissionen om att lösa de utmaningar vi står inför, hoppas jag att också Centerpartiet vill ha en regering som på ett

ansvarsfullt sätt ser till att svenska medborgare kommer att klara dagens tuffa ekonomiska situation. Vi ser till att barnfamiljer ska kunna ha lite mer i plånboken. Detta gör faktiskt skillnad. Det är mitt svar till Rickard Nordin i dag.

Anf. 36 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! ”Varje gång ett europeiskt land väljer att köpa gas eller olja från Ryssland så finansierar man Rysslands krig mot oskyldiga ukrainare. Det här måste få ett stopp. Sverige borde redan nu strypa sin import av rysk gas.” Inte heller detta är mina ord, utan det är energiminister Ebba Buschs ord direkt efter Zelenskyjs tal, innan hon visste att hennes parti hade röstat emot ett importstopp.

Nu har Kristdemokraterna haft ansvar för energipolitiken i över ett halvår, och jag vill fråga ledamoten: Borde inte Sverige redan nu ha strypt sin import av rysk gas?

Anf. 37 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan! Självklart är vi helt överens om det tillkännagivande som riksdagen gav till regeringen förra mandatperioden. Precis som vi har hört statsrådet Forssell säga här i talarstolen i dag har vi antagit tio sanktionspaket, och ett elfte är på gång. Det är Europa gemensamt som måste bära ansvaret för att trycka bort den ryska energin.

Om vi ser på Europa som helhet och den energiförsörjning som finns där kan vi se att man har försatt sig i en situation som är totalt förödande – det handlar om import av rysk gas och hur man ska kunna bära klimatfrågan vidare. Jag tror att Miljöpartiet inte inser vilka förödande konsekvenser den svenska energipolitiken har fått för Sverige under de senaste mandatperioderna.

Anf. 38 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! ”Jag har aldrig sett behovet av enighet när det kommer till just olja och gas. Allt som på något sätt kan försvåra finansieringen för Putin att bedriva det här kriget är bra.” ”Alla ser att det är blodspengar som just nu går från europeiska länder, från Sverige, från Tyskland som faktiskt finansierar att Putin kan bedriva det här kriget.” Detta sa den kristdemokratiska energiministern Ebba Busch två veckor efter Zelenskyjs tal, när ni hade svängt och ställt er bakom importstoppet.

Men jag antar att det är med stödet till Ukrainas befolkning som med så mycket annat i den här regeringen: Man säger en sak innan valet och en annan sak efter valet. Blodspengar till Ryssland är inte längre ett problem för Kristdemokraterna.

Anf. 39 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Den här frågan tycker jag inte är lämplig för den här kamraren – att påstå att Kristdemokraterna tycker att det skulle vara positivt att bidra till blodspengar på något sätt över huvud taget. Här vet vi att ett eventuellt stopp och tillbakaskickande av ett fartyg som redan har betalt LNG för sin last skulle kunna innebära att Ryssland får dubbelt så mycket betalt. Det skulle bli ytterligare pengar i påsen för Ryssland.

Jag tror inte att detta är Miljöpartiets mening. Men när ledamoten uttalar sig på det här sättet undrar jag vad Miljöpartiet konkret har för lösningar på den här frågan. Uppenbarligen vill man vinna politiska poäng med plakatpolitik på något sätt. Det har över huvud taget inte med den här debatten att göra.

Anf. 40 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Ukrainas sak är vår.

Rysslands invasionskrig mot Ukraina har störtat Europa in i ett helt nytt säkerhetspolitiskt läge. Kriget har satt Europas beroende av skurkstater i blyxtbelysning och kastat oss in i en omfattande energikris, samtidigt som krigets fasor har krupit närmare än på många år.

Men riktigt så är det inte för våra grannar. De baltiska staterna har haft våldet och hotet nära inpå under lång tid. De har plågsamma minnen från ockupation och förtryck nära och har agerat därefter. Redan före sommaren förra året stoppade de baltiska länderna sin import av gas från Ryssland. Varför? Jo, därför att fossilgasen är en av Rysslands viktigaste inkomstkällor och pengar till den ryska statskassan innebär pengar till vapen som används mot den ukrainska befolkningen.

Fru talman! Sveriges riksdag har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att stoppa importen av rysk energi. Sveriges regering har nu i mer än ett år ignorerat beslutet, detta trots att Sverige har goda förutsättningar att stoppa importen och därmed visa att EU:s ordförandeland står bakom Ukraina helhjärtat och att inte en krona till ska gå till den ryska krigskassan.

Men den svenska regeringen väljer i stället att blunda och gömma sig bakom länder som Ungern när man skyller på EU. Den svenska regeringen, företräd i den här debatten av statsrådet Forssell, har inte ens brytt sig om att bereda ett förslag. I dag vänder man sig i stället till oppositionen och ber om hjälp med lagstiftningen.

För att det ska bli fred snabbare måste sanktionspaketet godkännas varje vecka: inte ett enda fat rysk olja, inga fartyg från Ryssland i era hamnar, ingen verksamhet från era företag i Ryssland. Man måste utnyttja de möjligheter som finns. Stoppa importen av rysk olja och gas nu!

Anf. 41 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! När Miljöpartiet satt i regeringsställning med ansvar för miljöministerposten, bland annat, fanns chans att införa en ursprungs- märkning på drivmedel. När nu regeringen är ovillig att göra någonting åt detta hade en sådan gjort att man som konsument faktiskt hade kunnat välja bort den ryska diktaturdieseln.

Förslaget fanns på er regerings bord, men i sista stund justerades det, så att informationen inte behövde skrivas ut vid pumpen. Detta hade ju varit perfekt för oss som är intresserade av att välja bort rysk energi. Men trots det valde ni att skrota förslaget och bara visa miljöprestandan.

För mig är det en självklarhet att låta konsumenter välja. Tyvärr verkar det inte vara så för Miljöpartiet. Varför då?

Anf. 42 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Det enkla svaret är att jag gärna ser en ursprungsmärkning av energikällor och ett samarbete med Centerpartiet i den frågan framåt.

Anf. 43 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Om Miljöpartiet gärna ser det undrar jag: Varför valde man att skrota förslaget när man hade det på sitt eget bord? Man hade möjligheten att ta beslut i den egna regeringen. Ändå backade man. Varför då?

Anf. 44 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Jag ser gärna ett samarbete i denna fråga framåt och mer än gärna en ursprungsmärkning av drivmedel och fossila energikällor och andra energikällor framåt.

Anf. 45 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Jag uppskattade det inlägg som Birger Lahti gjorde tidigare, där han betonade att vi bör ställa frågan *hur* vi hamnade här.

Naturgas har setts som en brygglösning under en längre tid. Det har premierats i Industrilivet, och det har varit avgörande inte minst i SSAB:s omställning. Detta har Miljöpartiet arbetat väldigt hårt för. Nu är SSAB ett av de företag som får sina leveranser av Gasum. Min fråga till ledamoten är därför hur Miljöpartiet resonerar kring målkonflikten mellan minskade koldioxidutsläpp, som i dag kräver naturgas, och solidaritet med Ukraina.

Anf. 46 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Miljöpartiet har inte vid något tillfälle velat se en ökad användning av fossilgas, tvärtom. Bara själva benämningen naturgas är ett skämt. Det är en fossil källa som orsakar stora utsläpp och någonting som vi har arbetat emot under väldigt lång tid, bland annat genom att ställa oss emot utbyggnaden av ledningar mellan Ryssland och Europa.

Det gröna stål som nu ska tas fram i norra Sverige bygger på att få bort fossilgasen och att hitta andra energikällor för att kunna producera grönt stål. Vi har sett en del svajigheter både från diverse högertyckare från olika tankesmedjor och från vissa av regeringspartierna, men jag hoppas att man fortsatt står bakom detta i regeringen – och då även Liberalerna – så att man inte underminerar det viktiga arbete som sker till exempel i SSAB.

Anf. 47 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Men jag får betona att den gröna omställningen bygger på en brygglösning med naturgas. Det har vi vetat hela tiden. Isabella Lövin, din kollega, besökte just SSAB under sin tid som minister. Acceptansen för naturgas och för att den är premissen för den gröna omställningen har funnits hela tiden. Vi har sett det i industrin. Vi har sett det när det gäller vindkraften. Det finns en acceptans för att naturgasen är där under en övergångstid som en brygglösning.

Min fråga till ledamoten kvarstår: Hur ser Miljöpartiet på målkonflikten mellan förnybar produktion och säkerhetspolitiska överväganden?

Anf. 48 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan! Detta är väldigt okomplicerat. Vi ska inte använda fossilgas i någon som helst produktion framåt. Det måste vara ett övergripande mål att ha ett 100 procent förnybart energisystem i Sverige.

Däremot representerar ledamoten ett parti som i Skåne, som vi båda kommer ifrån, har stoppat väldigt mycket utbyggnad av vindkraft, som hade kunnat förse oss med den energin. Man har också under lång tid motarbetat den utbyggnaden av just det förnybara systemet, som vi har velat se.

Nu har vi ändå haft en utveckling som har varit fantastisk. Sverige kan exportera enorma mängder grön el till övriga Europa, som just kan bidra till att pressa undan fossilgasen även i Europa.

För mig är det fullständigt självklart att fossilgasen ska fasas ut, och det så fort det bara är möjligt. Och svaret på framtidens energibehov är 100 procent förnybart och ingenting annat.

Anf. 49 LOUISE EKLUND (L):

Fru talman! Det finns två problem med rysk gas: Den är rysk, och det är gas. Så sa Jan Björklund redan 2011. Sedan dess har Liberalerna konsekvent betonat riskerna med att Sverige gör sig beroende av ryska energikällor. Efter Rysslands invasion av Krim motionerade vi om att Sverige borde skärpa sanktionerna mot Ryssland, stoppa Nord Stream 2, stödja Ukrainas orientering västerut, förbereda för ukrainskt EU-medlemskap och verka för att EU:s sanktioner mot Ryssland utvidgas till energisektorn.

Jag är glad att vi har denna debatt i dag. Jag är glad att det är fler i denna kammare och i övriga Europa som nu delar vår bild. Putins Ryssland har agerat aggressivt mot grannländer i över ett årtionde. Lika länge har Liberalerna arbetat för en förändrad svensk hållning mot Ryssland men också vad gäller den svenska energipolitiken.

Vår position i dag är densamma som vi har haft under mer än ett decennium: Ryska fossila energikällor utgör en säkerhetspolitisk risk och bör undvikas.

Fru talman! Vi får aldrig mer hamna i en situation där vi i hög grad förlitar oss på andra länders energileveranser. Framöver måste den geopolitiska dimensionen finnas med i energipolitiken.

Vägen framåt ligger i att vi i Sverige fortsätter att driva på för att få med oss våra europeiska grannar på utökade sanktioner. Tills vi har lyckats med det anser jag att de företag som nu köper in rysk gas inte bara har ett stort ansvar utan även en reell möjlighet att påverka hur mycket rysk gas som kommer till Sverige. Här tycker jag att det skulle vara önskvärt om man från dessa företags håll agerar med större kraft än vad vi har sett så här långt.

Anf. 50 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Sveriges samlade stöd till Ukraina uppgår till över 21 miljarder svenska kronor, och EU:s gemensamma stöd uppgår till 37,8 miljarder euro. Sverige fortsätter att kraftsamla för att stödja Ukrainas reformarbete och uppbyggnad, med det övergripande målet om ett EU-närmande.

Prot. 2022/23:91  
18 april

-----  
*Särskild debatt om  
importen av rysk  
fossil energi*

Jag vill påpeka att vi nu har de kraftfullaste och mest långtgående sanktionerna mot Ryssland någonsin. Sanktionerna när det gäller rysk olja innebär direkt minskade inkomster för den ryska statskassan.

Vi följer riksdagens tillkännagivande. Tio sanktionspaket har gjorts hittills. Ett elfte paket förbereds. Europas beroende av rysk gas fortsätter att minska. Regeringen tror på att arbeta tillsammans med andra länder, men vi arbetar också för att trygga Sveriges energiförsörjning, bland annat genom att planera för ny svensk kärnkraft.

Tack så mycket för debatten!

Den särskilda debatten var härmed avslutad.

## § 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 28 mars justerades.

## § 3 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Mattias Eriksson Falk* (SD) av sagt sig uppdragen som suppleant i skatteutskottet, i näringsutskottet och i arbetsmarknadsutskottet samt att *Sven-Olof Sällström* (SD) av sagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelegationen.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

## § 4 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Mattias Eriksson Falk* som ledamot i miljö- och jordbruksutskottet, *Sara Gille* som suppleant i utrikesutskottet och i arbetsmarknadsutskottet samt *Linda Lindberg* som ledamot i krigsdelegationen.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

*ledamot i miljö- och jordbruksutskottet*  
*Mattias Eriksson Falk* (SD)

*suppleant i utrikesutskottet*  
*Sara Gille* (SD)

*suppleant i arbetsmarknadsutskottet*  
*Sara Gille* (SD)

*ledamot i krigsdelegationen*  
*Linda Lindberg* (SD)

## § 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Prot. 2022/23:91  
18 april  
-----

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:  
prot. 2022/23:31 för torsdagen den 13 april från socialutskottet och  
prot. 2022/23:36 för torsdagen den 13 april från miljö- och jordbruksutskottet.

## § 6 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM72 Meddelande om upprättandet av en flerårig strategi för europeisk integrerad gränsförvaltning *COM(2023) 146* till justitieutskottet

## § 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2022/23:99 till finansutskottet

2022/23:100

Förslagspunkt 1 till finansutskottet

Förslagspunkt 2 och 3 till konstitutionsutskottet

Skrivelser

2022/23:98 till skatteutskottet

2022/23:101 till finansutskottet

2022/23:113 till konstitutionsutskottet

2022/23:114 till utrikesutskottet

Motioner

2022/23:2376 till konstitutionsutskottet

2022/23:2370 och 2371 till utrikesutskottet

EU-dokument

COM(2023) 177 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 12 juni*.

## § 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2022/23:AU7 Jämställdhet och åtgärder mot diskriminering

Prot. 2022/23:91  
18 april

-----

Justitieutskottets betänkanden  
2022/23:JuU13 Kriminalvårdsfrågor  
2022/23:JuU14 Våldsbrott och brottsoffer  
2022/23:JuU15 Unga lagöverträdare  
2022/23:JuU17 Vapenfrågor

Socialförsäkringsutskottets betänkanden  
2022/23:SfU14 Socialförsäkringsfrågor  
2022/23:SfU15 Migrationsfrågor

Skatteutskottets betänkanden  
2022/23:SkU14 Punktskatt och tull  
2022/23:SkU15 Mervärdesskatt

*Svar på  
interpellationer*

### **§ 9 Svar på interpellation 2022/23:289 om träffsäkrare subventionerade anställningar**

Anf. 51 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Sofia Amloh har frågat mig om jag tänker vidta några åtgärder för att träffsäkerheten i de subventionerade anställningarna ska öka. Vidare har Sofia Amloh frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att säkerställa en bättre utväxling av de ekonomiska resurser som satsas på denna typ av åtgärder och vilka initiativ jag avser att ta för att förhindra överutnyttjande och fusk avseende de subventionerade anställningarna.

Regeringen arbetar för en effektivare jobbpolitik och bedömer att det finns utrymme för effektiviseringar av just arbetsmarknadspolitiken. Regeringen prioriterar effektiva insatser som är arbetsplatsnära och som bidrar till en hög sökaktivitet. Det handlar bland annat om att använda befintliga arbetsplatsnära insatser, däribland subventionerade anställningar, för att göra arbetsmarknadspolitiken mer kostnadseffektiv och utformad så att fler kommer i arbete.

Subventionerade anställningar – rätt utformade – kan ha tydliga positiva effekter på möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden, särskilt för långtidsarbetslösa och nyanlända människor.

Arbetsförmedlingen har i myndighetens regleringsbrev fått i uppdrag att stärka och utveckla sitt arbete med arbetsmarknadspolitiska insatser och arbetsgivarkontakter i syfte att bidra till en förbättrad och mer effektiv kompetensförsörjning. Arbetsförmedlingen ska också särskilt utveckla arbetsgivarkontakter för att stödja de arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Sedan extratjänsterna avskaffades har det skett en ökning när det gäller nystartsjobb och introduktionsjobb, både för kvinnor och för män. Dessa stöd har en lägre subventionsgrad än extratjänsterna. Under 2022 har insatserna också i större utsträckning riktats till arbetssökande med långa perioder utan arbete. Detta bedöms av Arbetsförmedlingen ha varit en bidragande orsak till att övergångarna till arbete ökat för långtidsarbetslösa.



Det är centralt att utbetalningar från välfärdssystemen enbart sker till dem som är berättigade till stöd. Regeringen lyfter fram arbetet mot felaktiga utbetalningar i Arbetsförmedlingens regleringsbrev. Myndigheten har bland annat fått i uppdrag att redovisa måluppfyllelsen, genomförda åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna och en bedömning av åtgärdernas effekter. I arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar ingår både att motverka brottsligt nyttjande och fel som inte beror på brott.

Arbetsförmedlingen har sedan den 1 december 2022 fått bättre möjligheter att neka utbetalningar till oseriösa aktörer. Det handlar bland annat om utökad möjlighet att kontrollera arbetsgivare inför beslut om subventionerade anställningar och en mer effektiv behandling av personuppgifter.

Jag kommer noga att följa utvecklingen framåt, både när det gäller fusk och felaktiga utbetalningar och utfallet av subventionerade anställningar, och jag är beredd att vid behov vidta ytterligare åtgärder för en effektivare jobbpolitik.

Anf. 52 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Varje år betalar Arbetsförmedlingen ut omkring 20 miljarder kronor i lönesubventioner. Men risken för missbruk är stor, framför allt efter det stålbad som Arbetsförmedlingen genomgick för fyra år sedan, där var tredje medarbetare varslades och hälften av de lokala kontoren lades ned.

Sverige satsar stora resurser på subventionerade anställningar med det enkla argumentet att det ger positiva effekter avseende själva övergången till osubventionerade arbeten, särskilt om subventionerna har riktat sig till grupper med svag anknytning till arbetsmarknaden.

Det är just mot den bakgrunden som jag har ställt mina frågor och denna interpellation till statsrådet. Jag vill såklart tacka för det svar som avgetts här i dag, men jag vill ändå börja med att kommentera att Pehrson kritiserar extratjänsterna, som man tagit bort, och menar att de har varit ineffektiva. Men vad jag vet finns det inte någon särskild publicerad rapport eller någon effektutvärdering som säger att de har varit ineffektiva. Det beror ju på vad man jämför med. Ofta jämförs extratjänsterna med nystartsjobben, som den här regeringen i stort sett har dubblat.

Det är lite grann att jämföra två helt olika saker. Att jämföra extratjänster med nystartsjobb är direkt orättvist. Extratjänsterna riktar sig till en målgrupp som står väldigt långt från arbetsmarknaden, till skillnad från nystartsjobben där en ganska hög andel, om jag inte minns helt fel över 60 procent, skulle ha kommit in på arbetsmarknaden igen även utan subventionerade anställningar. Vi pratar alltså om helt olika målgrupper.

Extratjänsterna har ändå gjort att de som har stått väldigt långt från arbetsmarknaden har kommit in och fått språk- och arbetslivserfarenhet som man inte hade innan. Dessutom har man gjort väldigt stor nytta ute på arbetsplatserna genom att vara en resurs.

Jag vill även notera, fru talman, att Pehrson i sitt svar trycker mycket på de åtgärder som den S-ledda regeringen genomförde, såsom förbättrade kontrollförutsättningar för Arbetsförmedlingen och uppdrag i myndighetens regleringsbrev. Det tycker vi självklart är bra. Men hur ska kontrollerna säkras när Arbetsförmedlingen genomgår ytterligare neddragningar? Statsrådet svarar att fler och bättre kontroller ska göras, samtidigt som neddragningar ska genomföras. För mig blir det ganska motsägelsefullt.

Även när kontroller genomförs och fusk uppdragas vidtas inga andra åtgärder än att företagen blir återbetalningsskyldiga. Några exempel på fusk är skenanställningar, krav på arbetstagaren att betala tillbaka en del av sin lön till arbetsgivaren och att man visar upp för Arbetsförmedlingen att försäkringspremien är inbetald men struntar i att betala efter att subventionen har blivit beviljad.

Det finns en anledning till att Riksrevisionen har startat en granskning. Det är inte ogrundat. Vore det inte konsekvent av statsrådet att även se till att dessa skattemedel inte går till fusk och utnyttjande av människor?

Anf. 53 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Först vill jag säga att jag delar Sofia Amlohs passionerade engagemang för att rätt stöd ska gå till rätt person. Vi ska motverka fusk och fel och se till att bedriva en effektiv arbetsmarknadspolitik. Det är jag väldigt glad att det finns stöd för från Sofia Amloh och i riksdagen.

Det är korrekt beskrivet att de uppemot 25 miljarder som vi använder till subventionerade anställningar är ett uttryck för en ganska viktig tanke om solidaritet. Vi vet att till exempel människor som arbetar inom AB Samhall får en mycket mer meningsfull och funktionell vardag. Det är personer som går till ett arbete, träffar arbetskamrater och känner att de gör nytta. Det betyder mycket för individen, men det betyder också mycket för andra runt omkring en människa. Det kan handla om barn som är glada att mamma eller pappa går till ett arbete eller föräldrar som ser sin son eller dotter göra någonting på dagarna, där alternativet skulle vara utanförskap och långtidsarbetslöshet.

De åtgärder som har vidtagits från Arbetsförmedlingens sida och de skärpningar som har gjorts för att kontrollera att det inte sker en ren arbetslivskriminalitet runt de subventionerade anställningarna eller något annat är viktiga insatser som vi fortsätter att bejaka och som vi förstärker, inte minst genom öppnandet av center mot arbetslivskriminalitet. Men mycket handlar om, som Sofia Amloh var inne på, vad Arbetsförmedlingen gör.

Jag var på Arbetsförmedlingen i Örebro i går och träffade engagerade medarbetare som kände att de har så mycket de vill göra för att fokusera på att rätt person får rätt stöd. Det handlar om att bedriva en effektiv arbetsmarknadspolitik med fokus på att alla vuxna och friska människor ska arbeta.

Har man, av olika skäl, behov av en subventionerad anställning är det också viktigt att man får det stödet så att man har ett arbete att gå till. Vi vet att ingenting är värre för individen än att gå arbetslös under lång tid.

Vi har gjort bedömningen att de extratjänster som i praktiken har inneburit att arbetsgivare, inte sällan offentliga, har anställt stora mängder människor i sina verksamheter för att till en mycket ringa egeninsats, egen kostnad, ha haft personer där som inte riktigt har haft fokus på att komma i ett jobb på den arbetsplatsen. Det kan vara i kommuner, till exempel i Gävleborg, det kan gälla i andra delar av Sverige och det kan gälla företag.

Vi ser framför allt att både introduktionsjobben och nystartsjobben, som kan ha mycket hög subventionsgrad, ändå oftare kan leda till ett reguljärt arbete. Det är därför som vi bejakar den formen av subventionerad anställning i stället.

Anf. 54 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! I fyra minuter väljer statsrådet att ägna sig åt att prata om de olika subventionerade anställningsformerna utan att på riktigt förklara, beskriva eller konkretisera vad som ska göras för att de ska träffa bättre. Han har inte heller talat om att det finns företag som använder subventionerade anställningar genom att fuska. De plockar ut skattemedel och använder dem till att stapla de subventionerade anställningarna på varandra och systematiskt använda skenanställningar, inte betala in tjänstepension eller lönedumpning – år in och år ut. Är det så skattemedlen ska användas? Är det så vi på ett mer träffsäkert sätt hjälper människor in på arbetsmarknaden? Jag tycker inte det, och det borde inte vara så för statsrådet och regeringen. Det kan inte vara effektiv jobbpolitik.

I utredningsbetänkandet *Det ska vara lätt att göra rätt* – en utredning tillsatt av alliansregeringens 2013 – finns kloka förslag. Jag vet att flera olika socialdemokratiska arbetsmarknadsministrar har valt att verkställa några av förslagen. Men varför är det inte ett alternativ att utestänga oseriösa företag från framtida subventioneringar och förhindra att människor utnyttjas på nytt?

Ministern tar upp att Arbetsförmedlingen under 2022 fick bättre möjligheter att neka utbetalningar till oseriösa aktörer. Det är bra, inte minst i fråga om företag som tidigare har lämnat ”felaktiga” uppgifter till myndigheten och sedan gör det igen. Men myndigheten har tolkat det som att det ska göras bedömningar i varje enskilt ärende för sig, vilket gör att företag som har lämnat in falska uppgifter ändå kan beviljas subventioner i kommande ärenden. Är det inte tydligt att det behövs regelskärpningar? Exempel på fusk har framkommit många gånger inte minst i medierna.

Ställ krav och låt myndigheter göra gedigna kontroller så att oseriösa företag straffas. Missbruket och överutnyttjandet påverkar seriösa företag negativt. Arbetsgivarorganisationerna är lika engagerade som interpellanten själv i fråga om snedvridningen i branschen. Det är få branscher som har många subventionerade anställda, medan andra branscher inte har några alls. Varför inte ställa de kraven, varför inte ha just kollektivavtalsliknande krav, för att se till att den svenska modellen värnas hela vägen?

Om man ska vara tuff och hård mot de arbetslösa tycker jag att statsrådet även ska vara det mot de företag som utnyttjar människor och fuskar med skattemedel. Det skulle vara konsekvent.

Anf. 55 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Vi gör rätt stora satsningar på både Ekobrottsmyndigheten, polisen och åklagarna, som följer upp dessa skumraskfigurer som ägnar sig åt kriminalitet på området. Det är inte okänt att det finns personer som just nu tillfälligt sitter inne i väntan på rättegång eller för att permanent hamna bakom lås och bom som har ägnat sig åt den typen av brottslighet. Man måste hålla inne pengarna och se till att oseriösa aktörer inte får nya chanser att bedriva den typen av verksamhet baserad delvis på subventionerade anställningar, eller i värsta fall nästan enbart. De ska inte få fortsätta.

De tio arbetsförmedlare jag träffade i Örebro i går var fullt övertygade om att det är en viktig uppgift att hushålla med statens resurser och se till att lägga all kraft på den som har rätt till en subventionerad anställning hos ett seriöst företag, en seriös organisation eller kommun. Det ska inte bara

vara fråga om att man anställer hundratals på extratjänster men sedan inte har någon större tanke att det ska leda till ett reguljärt arbete. De följer noga upp detta och är otroligt engagerade.

I fråga om det polisiära ska vi se till att de oseriösa aktörerna ska drabbas av lagens vanliga arm, det vill säga de ska lagföras och få ett straff för den brottslighet de har begått. Det är så vi löser detta.

Jag försäkrar Sofia Amloh att jag inte har någon annan tanke än att öka effektiviteten och kraften i att se till att rätt företag ska ha rätt stöd och rätt person ska ha rätt subvention. Individerna ska få rätt a-kassa i rätt tid eller följa anvisningar till antingen utbildning eller arbete. Det innebär även att flytta. Det är något vi kommer att bedriva med all kraft. Jag välkomnar att det finns ett så starkt engagemang från Sofia Amloh att komma till rätta med problemen.

De jag mötte i går känner en enorm lättnad, nu när vårsolen tittar fram även i kammaren, för att arbetslösheten minskar. Det är fantastiskt.

Det kanske finns hopp i Företagssverige om de insatser som görs för att komma till rätta med brottsligheten, som också slår fruktansvärt hårt mot seriösa företag, och även satsningar som görs på långsiktigt hållbar energipolitik, där det ska investeras i hela Sverige – och att elektrifieringen kan ge kraft.

Det kan finnas mycket positivt i detta som gör att det trots ett tufft läge i vår värld med krig i Europa och hög inflation där alla blir fattigare finns ett hopp. Det gör också att arbetslösheten minskar, vilket jag tycker är värt att lyfta fram, och det leder till att arbetsförmedlarna i Örebro eller annorstädes kan fokusera ännu mer på de personer som tyvärr fortfarande är arbetslösa.

#### Anf. 56 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Jag tycker att frågan ändå kvarstår som jag ställt här upprepade gånger och varit inne på och försöker få någon mer tydlighet i än de svar som hittills har getts.

Arbetet mot fusk och brott ska andra myndigheter göra, absolut. Men det står faktiskt statsrådet helt fritt – vad jag ser finns det inga hinder för det – att se till att företagen som begått de här uppenbara felen inte kommer in på Arbetsförmedlingens bord igen och omprövas och går igenom samma process – där man då inte ska ta hänsyn till hur många gånger tidigare de fuskat och använt skattemedel, inte för att få fler människor i arbete utan för att utnyttja systemet. Det borde statsrådet kunna göra något åt, och det behöver inte gå i några andra större loopar än så.

I utredningen som jag nämnde tidigare om att det ska vara lätt att göra rätt finns också förslag om sanktionsavgifter. Men det enda som finns i dag är att man endast blir återbetalningsskyldig. Man får gå igenom hela processen igen, kan få beviljat igen och kan återupprepa det.

Jag tycker att det finns mer att göra här. Men då neddragningarna på Arbetsförmedlingen trots det kvarstår och ska genomföras finns det inte svar nog på hur kontrollerna ska bli fler och bättre för att få fatt på de här företagen.

Därför menar jag att det skulle vara effektiv jobbpolitik att använda skattemedel till vad de är till för, till de människor som faktiskt behöver dem, eftersom vi behöver fler människor i jobb – trots att arbetslösheten gått ned, vilket är bra.

Anf. 57 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag är direkt positiv till det engagemang som Sofia Amloh visar här för att vi ska se till att minska fusk och fel och slapphet i systemet. Jag tycker att det behöver bejakas.

Jag ska verkligen ta ett varv till med alla de åtgärder och än mer den myndighetsdialog som jag har med Arbetsförmedlingen för att försäkra mig om att varenda en av dess uppemot 11 000 fantastiska medarbetare som sitter på kontor runt om i Sverige och bär Arbetsförmedlingens stolta märke får chans och möjlighet att borra i detta så att man inte felaktigt ger stöd i form av subventionerad anställning.

En subventionerad anställning – som är så viktig för socialt utsatta människor, sköra människor, för att de ska få bättre fotfäste eller kanske ta sitt första steg in på arbetsmarknaden – ska man inte ge felaktigt. Och det är ju ingen arbetsförmedlare som vill göra det, utan det är i så fall om någon bedragare återkommer och man missar det.

Men nu har man lättare att göra rätt. Man har fått ett något förstärkt anslag under innevarande år i den proposition som presenterades i går.

Jag vill också säga att när vi är mer framgångsrika och när hoppet i Sverige är ljuset i tunneln – och ljuset inte är ett tåg som kommer rusande med en massa elände med brott och havererad energipolitik och oklara spelregler för vad som gäller från regeringen utan man känner tydlighet – innebär det också att de som jobbar på Arbetsförmedlingen i dag har tio-tusentals färre arbetslösa och kan fokusera ännu mer på de människor som just nu tyvärr fortfarande är arbetslösa.

Låt oss återkomma i frågan! Jag tror inte att Sofia Amloh på något sätt kommer att släppa frågan om en effektiv, rättssäker och fusk- och slapphetsfri arbetsförmedling, framför allt inte när det gäller de företag som får subventionerad anställning beviljad.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

## **§ 10 Svar på interpellation 2022/23:297 om åtgärder mot arbetslösheten i Gävleborg**

Anf. 58 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jim Svensk Larm har frågat mig om jag och regeringen avser att vidta några åtgärder för att få ned arbetslösheten i Gävleborg.

Alla som kan arbeta ska arbeta. Nu syns dock tecken på att läget på arbetsmarknaden börjar svalna. Både antalet varsel och antalet konkurser har varit högre de senaste månaderna, och arbetslösheten väntas öka både 2023 och 2024.

Regeringen har i vårändringsbudgeten lämnat förslag om att bland annat ge Arbetsförmedlingen bättre förutsättningar att hantera en sannolikt ökad arbetslöshet genom att myndighetens anslag för 2023 ökas med 50 miljoner kronor under innevarande år.

Arbetslösheten är hög samtidigt som många arbetsgivare inte kan hitta rätt kompetens. Att fler skaffar sig yrkeskunskaper är viktigt för kompetensförsörjningen och för att minska risken att matchningsproblematiken kvarstår.

I vårändringsbudgeten föreslås därför att 400 miljoner kronor tillförs för att förstärka gymnasial yrkesinriktad vuxenutbildning, att 70 miljoner kronor tillförs yrkeshögskolan samt att 249 miljoner kronor avsätts för studiestöd. Totalt är det över 700 miljoner kronor för att fler ska kunna skaffa sig relevanta yrkeskunskaper som leder till riktiga jobb.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2023 en effektivare arbetsmarknadspolitik genom att prioritera kostnadseffektiva insatser som är arbetsplatsnära och som bidrar till hög sökaktivitet. Det finns också ett utrymme för en ökning av arbetsmarknadspolitiska insatser under 2023 jämfört med nivåerna vid årsskiftet. Det handlar bland annat om matchningstjänster, arbetsmarknadsutbildning och att fler ska kunna ta del av arbetspraktik.

Det är viktigt att den som är arbetslös också är beredd att söka jobb på bredare front. Regeringen har därför gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att vidta åtgärder för att förbättra den yrkesmässiga och geografiska rörligheten hos arbetssökande. Den arbetssökandes sökaktivitet ska också följas upp. Om man inte kan få jobb där man bor kan man behöva flytta dit där jobben finns eller omskola sig till ett annat yrke.

Svensk ekonomi befinner sig i ett besvärligt läge, och osäkerheten om den framtida utvecklingen kvarstår. Regeringen är beredd att vid behov vidta ytterligare åtgärder på arbetsmarknadsområdet under mandatperioden om läget på arbetsmarknaden försämras.

Arbetet med budgetpropositionen för 2024 pågår, bland annat utifrån Tidöavtalet som de fyra samarbetspartierna enats om. Till exempel handlar det om insatser för att bryta passiv långtidsarbetslöshet och om att arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa bör mötas av lägre anställningskostnader.

Regeringen avser att föreslå att det genomförs en stor bidragsreform som syftar till att öka drivkrafterna för människor att komma i arbete. Det handlar exempelvis om att införa ett bidragstak. Tydliga och anpassade aktivitetskrav ska ställas på dem som mottar försörjningsstöd, och möjligheten till samhällsnyttiga insatser inom aktivitetskravet ska utredas.

Med en tydlig arbetslinje – där det lönar sig att gå från bidrag till jobb och ställs höga krav på den som söker jobb men där man samtidigt erbjuds rätt stöd och insatser – vill regeringen bekämpa arbetslösheten i hela Sverige.

Anf. 59 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret! Att människor har ett arbete är oerhört viktigt för hela samhället, men allra viktigast är det kanske för individen. Ett arbete ger en gemenskap och en tillvaro där du ges möjlighet att utvecklas, både som person och när det gäller arbetsuppgifterna. Det lägger grunden till att få möjlighet att sätta mat på bordet för familjen, och det ger också en enorm framtidstro – inte minst för barnen som ser sina föräldrar gå till arbetet, bidra till samhället och ta del av den sociala samvaro som ett arbete medför.

Hos oss i Gävleborg var 8,7 procent arbetslösa i januari 2023, den näst högsta siffran i landet – samtidigt som det finns många lediga jobb. Glappet mellan de arbetslösa och de lediga jobben behöver minskas. Det kan ske på många sätt, men ett av de viktigaste är genom utbildning, som ska ske på alla nivåer och i hela landet.

Tyvärr har vi nu en regering som inte förstår sin uppgift eller sitt ansvar för sina handlingar. Vi har en arbetsmarknadsminister som går ut på Twitter för att klaga över att arbetslösa inte utbildar sig till tågförare. I själva verket är utbildningarna till tågförare fulla. Det hade kanske kunnat lösas genom att regeringen ökade anslagen till vuxenutbildningen, men i stället medverkar samma arbetsmarknadsminister till att dra ned på vuxenutbildningen och den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

Arbetslösheten i Gävleborg har minskat från 12 procent 2013 till 8,6 procent nu i mars. Men vi står inför en orolig tid. Varslen duggar tätt även i Gävleborg. Arbetsförmedlingens chef i Gävleborg säger det tydligt: I en lågkonjunktur är det viktigt att höja kompetensen och kunna möta behoven på arbetsmarknaden inför vändningen. Han menar att myndigheter och samhället behöver samverka för att möta den lågkonjunktur som sveper in över landet.

Detta gör många oroliga och sänder tydliga signaler om vikten av utbildning och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Men några som inte fångar upp dessa signaler är regeringen och arbetsmarknadsministern. I stället för att prioritera en aktiv arbetsmarknadspolitik prioriterar regeringen skattesänkningar för arbetsmarknadsministern och hans kollegor.

I arbetsmarknadsministerns svar på interpellationen finns egentligen inga svar på hur vi ska möta arbetslösheten i Gävleborg. Det enda vi får höra är att det ska införas ett bidragstak. Enligt Johan Pehrsons twittrande före helgen har de arbetslösa det för fett. Jag undrar vem som egentligen har det fett – de arbetslösa eller arbetsmarknadsministern.

Om nu a-kassan är för bra kan jag inte låta bli att undra varför arbetsmarknadsministern och regeringen permanentar de nivåer och villkor som vi införde. Om det handlar om kraven vill jag informera Johan Pehrson om att det ställs krav på de arbetslösa. Men vilka krav ställs egentligen på Johan Pehrson och regeringen? Den enda reform Johan Pehrson har lyckats leverera hittills handlar om att permanenta a-kassans nivåer och villkor.

Nej, fru talman, jag tror att arbetsmarknadsministern behöver inse hur verkligheten ser ut. Jag har hört att några av hans kollegor i regeringen har haft besök av en spökande verklighet. Det kanske är dags att även arbetsmarknadsministern inser hur verkligheten ser ut. Risken är nämligen stor att när statsrådet och regeringen gör det hade något redan behövt göras – i budgeten i höstas. Frågan är bara hur mycket skada som kommer att hinna ske innan detta inses. Ett tips till statsrådet är att lyssna på oss socialdemokrater när det gäller hur vi ska möta ökad arbetslöshet och lågkonjunktur.

Vad ska jag säga till alla som varslas i Gävleborg, när jag möter dem i framtiden? Ska jag säga att regeringen bevakar och följer frågan men inte har några idéer om hur vi ska klara detta i framtiden så att de kan komma i jobb igen?

(Applåder)

Anf. 60 LINNÉA WICKMAN (S):

Fru talman! Jag vill i denna viktiga debatt om hur arbetslösheten i Gävleborg ska bekämpas lyfta ett område och en fråga som har en avgörande betydelse för länet – både för människors tillgång till en mer mångfasetterad och bred arbetsmarknad och fler utbildningar för att matcha arbetsmarknadens behov och för arbetsgivarnas tillgång till skicklig arbetskraft. Det handlar om att förstora arbetsmarknadsregionerna – eller den geografiska rörligheten, som statsrådet beskriver i sitt interpellationssvar.

Det finns en enskild satsning som skulle ha avgörande betydelse för att göra just detta, nämligen att bygga klart dubbelspåret på Ostkustbanan mellan Gävle och Härnösand. När arbetsmarknadsregioner i andra delar av landet har vuxit geografiskt med 20 procent har det för de största städerna längs stråket, Gävle och Sundsvall, i stället stått still i 20 år. När arbetsmarknadsregioner når upp i ungefär 100 000 jobb som det går att pendla till uppstår en tillväxt som är självförstärkande och med det också fler jobb och regional utveckling.

Fru talman! När restider mellan orter, mellan hemmet och arbetsplatsen, kapas och kommer ned till 45 minuter i stället för en och en halv timme eller två timmar ökar tillgången till jobb och utbildningar kraftigt. Med ett dubbelspår bedöms antalet tillgängliga arbetstillfällen öka med 40–80 procent för Nordanstig, Söderhamn och Gävle. För Hudiksvalls del handlar det om en ökning med runt 400 procent, och dessutom tillkommer faktiskt 200 branscher.

I en debatt om hur den strukturellt högre arbetslösheten i Gävleborg ska bekämpas måste vi därför också tala om statens ansvar i bred bemärkelse. En stark och aktiv jobbpolitik kräver investeringar i människorna så att de kan rusta sig för de jobb som är lediga. Men den kräver också investeringar i samhällsbygget – i infrastruktur som gör att mer gods kan gå på järnväg och kapaciteten kan öka och att människor kan bo och leva på en plats men enkelt arbeta på en annan.

Fru talman! Gävleborg är landets mest skogstäta län. Det är ett av de län som bidrar mest till Sveriges export tack vare vår både starka och innovativa basindustri. Och det är ett län med lång kust och väldigt goda förutsättningar för havsbaserad vindkraft – och därmed också möjlighet att bana vägen för industrins omställning, minskat klimatavtryck och nya industrietableringar som kraftigt skulle stärka arbetsmarknaden i en del av landet där arbetslöshetssiffran är bland de högsta.

I stället för hån av Gävleborgs arbetslösa, som har en allt annat än fet tillvaro, och obegripligt nog också, i höstens budget, nedskärningar på yrkesutbildning och arbetsmarknadsutbildning så att arbetslösa får svårare att utbilda sig för de lediga jobben krävs en bred, aktiv och ambitiös politik på nationell nivå, som ser hela landets behov och potential och, inte minst, infrastrukturens avgörande roll.

Jag vill därför i denna debatt fråga statsrådet: När kan Gävleborgs invånare förvänta sig att dubbelspåret på Ostkustbanan har byggts färdigt? Detta är den enskilt viktigaste frågan och åtgärden för att på längre sikt kraftigt öka gävleborgarnas tillgång till fler jobb, branscher och utbildningar.



Anf. 61 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Fru talman! Tack, Jim Svensk Larm, för en viktig interpellation! Precis som lyfts här är arbetslösheten hemma i Gävleborg högre än i de flesta andra delar av landet, i början av detta år näst högst i Sverige. Även jag kan garantera statsrådet att ”fett” inte är rätt ord för att beskriva tillvaron för människor som saknar ett jobb att gå till.

Att få människor i arbete handlar om flera saker. Det handlar om utbildning och matchning till lediga jobb. Det handlar om att skapa ett hållbart arbetsliv för att få ned sjukskrivningarna. Det handlar inte minst om goda förutsättningar för företag att starta, växa och utvecklas för att skapa arbetstillfällen.

Men jag skulle i denna debatt vilja lyfta en annan aspekt som också har betydelse: de statliga arbetstillfällena. De är många, men de är ojämnt fördelade över vårt land.

Parlamentariska landsbygdskommittén överlämnade sina förslag till regeringen i början av 2017. Där föreslogs bland annat omlokalisering av arbetstillfällen vid statliga myndigheter från Stockholm till andra delar av landet samt att lokalisering utanför storstadskommunerna alltid ska vara förstahandsalternativet när en ny myndighet inrättas.

Detta är viktigt och strategiskt ur flera synvinklar. Att staten ökar sin närvaro runt om i landet knyter samman stad och land och ökar legitimiteten och förtroendet för våra myndigheter. Men det skapar också arbetstillfällen, inte sällan för dem med eftergymnasial utbildning. Närvaro av statliga myndigheter innebär en breddning och kompletterar den lokala och regionala arbetsmarknaden. Det ökar invånarnas möjligheter och gör det lättare för andra arbetsgivare att hitta kvalificerad arbetskraft på orten. Detta framgår av Riksrevisionens granskningsrapport *Etablering av myndigheter utanför Stockholm*, som jag förutsätter att statsrådet har tagit del av.

I Gävleborg finns det sedan 2017 ett gemensamt arbete mellan samtliga kommuner, Region Gävleborg, länsstyrelsen, Högskolan i Gävle med flera. Ett samlat län talar med en gemensam röst. Målet är att uppnå en myndighetslokalisering till Gävleborg med Bollnäs som placeringsort. Bollnäs skulle på grund av sitt geografiska läge stärka arbetsmarknadens utveckling i hela länet.

Man har vid upprepade tillfällen kontaktat regeringen och efterfrågar ett samhällskontrakt som svarar upp mot efterfrågad och behövd tillväxt och samhällsutveckling. De lokala och regionala aktörerna är självklart redo att ta sina delar av ansvaret.

Herr talman! Jag konstaterar att regeringen hittills inte har visat något som helst intresse för Sverige utanför Stockholm, kanske särskilt inte för oss norr om Dalälven. Det senaste beslutet om att placera den nya Utbetalningsmyndigheten i Stockholm får ses som ett ganska fantasilöst val, särskilt i ljuset av den skrivelse om alternativ placering av Utbetalningsmyndigheten som i höstas tillsändes regeringen från Gävleborg.

Herr talman! Att minska arbetslösheten handlar givetvis om många olika parametrar. Några av dem nämnde jag i min inledning. Mina kollegor har också nämnt dem. Det är inte sällan ett långsiktigt arbete. Självklart är fördelarna jag har nämnt när det gäller ökad statlig sysselsättning i Gävleborg endast en av pusselbitarna som behövs.

Min fråga till statsrådet är: Varför vill inte regeringen att staten tar sitt ansvar för att öka den statliga närvaron och möjliggöra för statliga arbetstillfällen i fler delar av Sverige och i fler delar av Gävleborg?

(Applåder)

Anf. 62 SANNA BACKESKOG (S):

Herr talman och statsrådet! Jag skulle vilja att vi pratar lite om välfärdens kvinnor. Den det handlar om är hon som vi pratar med när vi ringer för att kolla något inför utflykten på förskolan, hon som lär våra barn att läsa, räkna och skriva i skolan eller hon som vi anmäler vår ankomst till på hälsocentralen – läraren, elevcoachen, barnsköterskan, förskolepedagogen, undersköterskan, lokalvårdaren, matbespisningspersonalen, sjuksköterskan och socionomen.

Tre av fyra anställda inom svensk välfärd är kvinnor. Det är en kvinna som tar hand om oss, ser efter oss och bryr sig om oss när vi är gamla och sjuka. Det är på henne det hänger. Det är hon som bär, hon som utformar och hon som ger Sverige vår välfärd.

Det ska inte vara fett att vara arbetslös, säger arbetsmarknadsministern. Jag känner ingen som tycker att det är fett att vara arbetslös. Att säga så är ett hån mot alla som kämpar varje dag.

Herr talman! Statsrådet skulle kanske egentligen kunna ägna sig lite åt en aning självkritik. Tyvärr finns det alltför många av välfärdens kvinnor som verkligen inte har det fett, varken ekonomiskt eller arbetsmiljömässigt. Statsrådet kanske kunde fråga sig: Hur kan jag som Sveriges arbetsmarknadsminister göra så att det blir fett att arbeta inom vården, skolan eller omsorgen?

Under pandemin var det dessa kvinnor som gick till jobbet varje dag, som om allt var som vanligt fast ingenting var som vanligt. Det enda rimliga nu borde vara en storsatsning på att uppvärdera och bygga ut välfärden. Men regeringen beslutar i stället om ett stålbad. Det är ett stålbad som innebär färre kollegor i en välfärd där minutstyrning, pressade scheman och delade turer redan är verklighet.

Herr talman! Allt i samhället hänger samman. När vi i dag ska debattera hur vi ska få fler i arbete i Gävleborg går det alltså inte att förbise regeringens brist på generella statsbidrag. Det kommer att bidra till ökad arbetslöshet och samtidigt minskade möjligheter att möta den.

Välfärdens hjältar är en grupp som ger oss alla trygghet i vardagen. Men det är också en grupp som består av många yrken där det råder brist på arbetskraft. Undersköterskor, lärare och busschaufförer är bara några exempel. Den bristen går att möta med aktiv arbetsmarknadspolitik. Men det vill inte den här regeringen. I stället motar man aktivt bort den genom nedskärningar i såväl arbetsmarknadspolitiska satsningar som vuxenutbildningen och de medel som behövs för att få fler i jobb och möta bristyrkena.

Herr talman! SKR menade i höstas att det saknades 20 miljarder kronor i statsbidrag för att behålla, alltså inte utveckla utan bibehålla, kvaliteten i välfärden. Det mötte regeringen med 6 miljarder i generella statsbidrag – en bröds mula. Och ingenting tillförs i vårändringsbudgeten.

Jag kommer tillbaka till välfärdens kvinnor. Det är nämligen de som måste göra sitt allra bästa för alla oss andra med de brödsmlor som regeringen har levererat. Jag vill därför fråga statsrådet vad han vill göra för att det ska vara fett att vara lokalvårdare, barnskötare eller undersköterska nu när hans regering har utsatt hela Kommun- och regionsverige för ett stålbad.

(Applåder)

Anf. 63 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Jag tackar för denna kanonad av ingångar till människors verkligheter. Det handlar om alla de människor som går till jobbet varje dag, som söker jobb varje dag och som utbildar sig för att kunna ta ett nytt jobb. Jag är glad att ni som är här i kammaren också står på deras sida.

Jag börjar bakifrån. Jag tänker ändå att sänkt skatt gör att de personer som sliter får behålla lite mer. De kvinnor som är med mig när jag får min första tand och som kommer att vara med mig när jag spottar ut min sista förtjänar mer pengar i plånboken, som ett bevis på hur mycket vi uppskattar deras arbete. Det krävs också arbetsgivare som visar respekt för svårigheten att få ihop scheman och som jobbar emot alltför krångliga och onödigt delade turer och så vidare. De kvinnorna och även männen – vi vill ha fler män i välfärdssektorn – förtjänar all respekt.

Ett sätt att göra det bättre och se till att vi har resurser till välfärden är att alla vuxna svenska och friska människor går till jobbet. Kom ihåg att vi har 400 000 personer som är arbetslösa och 200 000 lediga jobb. Det är vad jag ärvde av alla regeringar som har gått före den här regeringen när jag tillträdde. Det känns ändå som att det var några som satt på händerna när det gällde att fixa matchningen.

Nu ska vi göra det bättre. Då gäller det att både ge möjligheter och ställa lite krav. Det är så vi kan säkra välfärden. Det är så vi kan öka skatteintäkterna i Sandviken, i Ljusdal och i Bollnäs. När människor går till jobbet växer kommunens möjligheter att anställa fler personer, och kloka politiker kan prioritera det som är absolut viktigast. För mig som liberal får det gärna vara barnen i skolan.

Jag kan tyvärr inte här utlova stora statliga utflyttningar. Men jag förstod att det fanns ett stort intresse för Utbetalningsmyndigheten. Genom åren har myndigheter flyttats ut med både goda och mindre goda resultat. Och ibland har man försökt, men olika fackliga företrädare har satt klackarna i backen även när det gäller att flytta inte särskilt långt bort från den byggnad som vi nu befinner oss i utan kanske bara till någon annan del av den här staden eller en angränsande kommun. Men jag utesluter det inte.

Jag vill också understryka att det görs stora satsningar för att det ska bli fler poliser i Bollnäs, fler åklagare i Gävle och fler som arbetar inom kriminalvården. Då kan man se till att personer får avtjäna sina straff och får möjlighet till utbildning, behandling och vård, så att de kommer ut bättre på andra sidan. Allt det är satsningar som också kommer att komma inte minst Gävleborg till del.

Jag hör vad som sägs. Det är dock inte jag som ansvarar för detta. Men det är en fullt legitim önskan.

Det kom också en fråga om infrastrukturen. Jag måste vara lite tråkig och säga samma sak där; jag måste hänvisa till infrastrukturministern när det gäller att vi ska ha både vägar och järnvägar som fungerar. Det är avgörande att man kan resa till ett arbete.

Det var till exempel lite stökigt i kollektivtrafiken här i stan i dag. Jag bor själv i Örebro och har åkt tåg i 20 år. Till och från är det stopp. Någon har klippt av kopparledningarna. Någon annan gång finns det inte någon lokförare – hör och häpna! Alla möjliga saker krånglar till det.

Det är ganska bra att vi fokuserar på den räls som finns. Jag älskar järnvägsräls och är nästan besatt av järnvägsräls. Men jag tror att vi ska fokusera på den räls som finns. Det får gärna bli fler dubbelspår. Men vi ska kanske inte köra det projekt som ändå planlades och som skulle kosta mängder av miljoner. Det handlade om de så kallade snabbtågen, som fungerar alldeles utmärkt i Japan.

Anf. 64 JIM SVENSK LARM (S):

Herr talman! Statsrådets svar kommer inte att lugna någon som har varslats i Gävleborg.

Regeringens brist på politik inom området är oroande. Det finns inga reformer som bidrar till att fler kan få ett jobb att gå till, och det är minskade resurser till den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

Oavsett hur mycket regeringen pratar och skriver om vikten av utbildning är det inte verkligheten, för de har andra prioriteringar. Detta har syns i tidigare debatter, och det syns återigen i denna debatt.

För att minska arbetslösheten finns många åtgärder. Jag har nämnt några, och mina kollegor i debatten har nämnt andra. Men regeringen verkar inte intresserad av att använda någon av dessa åtgärder. I stället handlar det om att slå mot dem som har det svårast och belöna dem som redan har mycket. Det är klassisk fördelningspolitik för en högerregering.

Många hade nog hoppats på att värändringsbudgeten i går skulle ge lite mer trygghet och göra tillvaron lättare för barnfamiljer som i dag kämpar med att få mat på borden, men inga lugnande besked lämnades. I stället fokuserar regeringen på att sänka priset på plastpåsar med någon krona så att det ska bli billigare att bära hem den mat som barnfamiljerna inte har råd att handla.

Det är en väldigt konstig prioritering, måste jag säga, men det visar på konstigheterna i hur Liberalerna tänker. För några år sedan var man drivande i att få igenom skatten, men nu ska man genomföra borttagandet. Eller så går man kanske Sverigedemokraternas ärenden. Det är helt enkelt en förlorad budget, och det är tydligt att regeringen saknar en plan för att möta krisen.

Herr talman! Många arbetstillfällen skapas genom engagerade företagare som har en idé om hur de ska hjälpa samhället. I Sverige är vi duktiga på att komma med innovationer, något som också bekräftades när jag och mina socialdemokratiska bankkollegor besökte Movexum i Gävle för någon vecka sedan. Där fick vi träffa innovatörer som hade idéer som alla hjälper samhället framåt. Det var en bredd av idéer vi fick höra om, alltifrån en AI som automatiserar vissa moment i kontroll av ritningar till en app för att dokumentera mäns våld mot kvinnor. Detta är viktiga innovationer som möter problem i dagens samhälle.

Att uppmuntra innovationstänkandet är viktigt. Därför blev jag orolig när jag vid ett annat möte någon dag senare med en innovationshubb i Hudiksvall fick signaler om oro kring regeringens ambitioner. Många innovationer kommer inom miljö- och klimatområdet, men med en regering som styrs av Sverigedemokraterna finns det en oro över hur idéerna ska tas emot.

Det är helt enkelt inte bara *en* sak som ligger regeringen i fatet när det kommer till arbetslösheten. Välfärden står inför ett stålbad, hörde vi nyss, den aktiva arbetsmarknadspolitiken minskas och utbildningar inom bristyrken vid yrkes- och branschskolor läggs ned. Detta är djupt oroande inför den närmaste tiden men också för Sveriges utveckling långsiktigt.

Vad ska jag säga till alla innovatörer i Gävleborg som känner sig oroliga över att satsa på sin idé när det finns osäkerhet om regeringens ambitioner i dessa frågor?

(Applåder)

Anf. 65 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr talman! Alla som kan jobba ska jobba. Det är därför glädjande att man i Gävleborg har haft en positiv utveckling med en minskande arbetslöshet de senaste åren. Man har byggt ut utbildningsplatserna kraftigt, och krispolitiken under pandemin räddade många jobb.

Vad gäller dubbelspåret på Ostkustbanan har S-regeringar konsekvent valt att tillföra mer medel för utbyggnad än vad Trafikverket har föreslagit. Jag tycker att det är viktigt att säga att den enskilt viktigaste investeringen om arbetslösheten i Gävleborg ska bekämpas och minska på lång sikt är att snabba på utbyggnaden av dubbelspåret på Ostkustbanan.

Till exempel skulle arbetslösa i Hudiksvall och Nordanstig få tillgång till två till fem gånger fler yrkeshögskoleutbildningar än i dag, förutsatt att regeringen inte har hunnit skära ned på utbildningsplatserna. Detta talar sitt tydliga språk om dubbelspåret betydelse för matchningen på arbetsmarknaden.

Statsrådets eget parti Liberalerna lovade i valrörelsen att dubbelspåret på Ostkustbanan skulle vara färdigbyggt till 2035. För Gävleborgs utveckling och i synnerhet för dem som i dag inte har ett arbete att gå till hoppas jag att detta inte blir ett av de löften där Liberalerna säger en sak före valet och en annan sak efter valet.

Jag blir oroad av statsrådets svar just utifrån hänvisningen till infrastrukturministern. Jag hoppas att statsrådet använder sitt nästa inlägg till att klargöra om Liberalerna står fast vid sitt vallöfte att bygga klart dubbelspåret på Ostkustbanan till 2035.

(Applåder)

Anf. 66 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Herr talman! Riksrevisionens granskningsrapport *Etablering av myndigheter utanför Stockholm*, som jag nämnde, omfattar perioden 2004–2020. Granskningen visar att de olika regeringar vi har haft sedan dess, oavsett om de varit borgerliga eller socialdemokratiska, inte har gjort tillräckligt för att stärka den statliga närvaron utanför Stockholm, detta trots den förra, socialdemokratiska regeringens insatser för att lokalisera myndigheter utanför storstadsregionerna.

Arbetet var framgångsrikt såtillvida att utvecklingen med en ständigt ökande koncentration av statliga jobb till Stockholm saktades ned, vilket Riksrevisionens rapport också visar. Men jag menar att arbetet måste fortgå, särskilt då Riksrevisionen visar att lokaliseringsbeslut medfört ett positivt bidrag till regional utveckling i de arbetsmarknadsregioner där myndigheter har lokaliserats.

Det arbete jag lyfter fram när det gäller en myndighetsetablering i Gävleborg är inte en fråga som är tagen ur luften, utan det är ett gediget arbete som har gjorts och som fortfarande görs. Det är planlagt för att bygga lokaler. Kommunerna har ökat såväl bostadsbyggandet som planberedskapen, och man har byggt ett nytt resecentrum för att möjliggöra bättre kollektivtrafik.

Jag förstår att vi inte kan få ett definitivt svar från ministern på de frågor som ställs här i dag om myndighetsetablering, men jag hoppas ändå få se en myndighetsetablering i Gävleborg i framtiden.

Herr talman! Norr om Dalälven tycks vara bitvis främmande mark för regeringen, och därför vill jag på stående fot bjuda in statsrådet att följa med mig hem till Hälsingland. Jag utlovar en fantastisk dag och självfallet en djupdykning i det arbete som har gjorts och redan görs. Jag hoppas att statsrådet nappar på inbjudan. Varmt välkommen!  
(Applåder)

Anf. 67 SANNA BACKESKOG (S):

Herr talman! Om statsrådet hade lyssnat på oss socialdemokrater och höjt de generella statsbidragen enligt vårt budgetförslag hade det gett Region Gävleborg 47 miljoner mer, och våra tio kommuner hade fått totalt 117 miljoner mer till välfärden.

För min kommun Gävle hade vår höjning gett nästan 42 miljoner. Det är välbehövligen pengar. Nu står landets kommuner i stället inför ett stålbad. Jag tror att statsrådet har känt hur kallt kallt stål är, men om man är killen vid grillen borde man veta hur man får stålet varmt.

Vad Sverige behöver, herr talman, är inte mer kyla. Sverige behöver mer värme, trygghet och en starkare välfärd. Sverige behöver fler barnskötare, fältassistenter, elevcoacher, socionomer, lärare, undersköterskor, fritidspedagoger och sjuksköterskor. Detta skulle också kunna vara en del i att möta arbetslösheten i Gävleborg och ge värme till oss alla.

De medarbetare som möter oss i alla skeenden i livet förtjänar respekt för sin roll som samhällsbärare. Det borde vara fett att arbeta i välfärden. Och alternativen finns där för statsrådet: fler kollegor genom högre generella statsbidrag, bättre arbetsmiljö genom till exempel adekvata arbetskor och bättre villkor genom att till exempel slopa det orättvisa karensavdraget.

Där har statsrådet tre förslag som mina riksdagskollegor från Gävleborg och jag har motionerat om. Det är förslag som handlar om att steg för steg, i fotriktiga skor, göra det fett att arbeta inom välfärden och samtidigt minska arbetslösheten i Gävleborg.

(Applåder)

Herr talman! Med själ och hjärta pekar ledamöterna på vikten av en politik som hänger ihop, och samtliga inlägg här pekar på vikten av att få ett starkare, varmare och tryggare Sverige. Där finns bara arbetslinjen och utbildningslinjen. Det finns inget annat sätt att skapa välstånd och välfärd i detta land.

Men så blir det lite som hönan och ägget. Jag tror på de satsningar som vi har presenterat i budgeten och som nu gäller. Jag har ännu inte akut behov av hörapparat, utan jag har noterat att Socialdemokraterna vill ha utökade och kanske oändliga statsbidrag. Men vi ökar statsbidragen. Att SKR sedan tycker att det är för lite ingår så att säga i deras arbetsuppgift.

Men jag vill peka på att sättet att få in skattekraft i detta land och att få Sverige att växa inte alltid handlar om högre skatter. Det handlar om att fler jobbar, att fler företag startas, att Sverige blir ett rikare land och att många av de duktiga industrier som finns i Gävleborg fortsätter att exportera oavsett om det är sådant som kommer från råvara eller om det är det fantastiska stålet i Sandvik, det som bygger allt från klockor till flygplan och till världens högsta byggnader. Detta stål som är en innovation är någonting som bygger detta land så att vi kan anställa alla dessa kvinnor, och män, i välfärden. Vi måste nämligen hålla hjulen igång.

Känn ingen sorg för Gävleborg, skulle man kunna säga. Ni har en god framtid med det engagemang som ni visar.

Nu ska jag gå tillbaka till Jim Svensk Larssons inledning. Jag tar det om igen.

Regeringen som avgick presenterade en budget och en plan som sa att pandemin var på väg att upphöra – inte enligt WHO, men det är inte så många som har munskydd när man är på krogen just nu, och människor går till jobbet och olika rekommendationer är till stor del borttagna. Den förra regeringen lade då fram förslag om att man ska dra bort pandemi-satsningarna. Och hör och häpna, ibland gör Socialdemokraterna bra saker. Då tog vi till oss det när vi tillträdde efter valet och vi har en ny riksdag och en ny regering.

Sedan ser vi nu med stor ödmjukhet på vad som händer. Jag känner en oro för arbetslösheten. Men just nu minskar den. Skattepengarna ökar – det kommer in mer skattepengar i och med alla som inte längre går till Arbetsförmedlingen utan går till ett jobb i Gävleborg, kanske i Bollnäs. Det blir fler skattebetalare. Då kan man göra fler bra idrottsanläggningar eller spontanidrottsplatser eller anställa en person till på socialtjänsten i Bollnäs. Det kanske behövs.

Jag får återkomma när det gäller inbjudan. Men den är väldigt vackert presenterad, så den förtjänar ett mycket positivt bemötande.

Så var det det här med platserna. Vi lägger nu fram förslag om ytterligare platser inom yrkesvux och yrkeshögskola.

Jag sitter också och blir upprörd över saker. Alla lokförarutbildningar var inte fullsatta förra året. Jag tycker att det är konstigt. Det finns 200 000 lediga jobb i Sverige och 400 000 arbetslösa. Vi måste då göra mer för att matcha detta bättre.

Vi hörde nyss något om att det gärna kan vara lite fler krav, och det togs upp i den förra interpellationsdebatten. Och jag vill höra om Socialdemokraterna på fullt allvar inte tycker att vi ska följa upp anvisningar till

arbete tydligare. Det är vägen framåt. Det ska inte vara lätt att komma undan detta. Det tycker jag är helt orimligt.

Anf. 69 JIM SVENSK LARM (S):

Herr talman! Detta är min tredje debatt med Johan Pehrson, och det är tredje debatten där mitt efternamn blir fel. Men någon gång kanske det blir rätt.

Statsrådet ger tyvärr inga svar på hur man ska ge trygghet till alla som går runt med nya idéer och innovationer i Gävleborg.

Regeringen slår på stora trumman om 50 miljoner kronor mer till Arbetsförmedlingen. Men att de tas från den aktiva arbetsmarknadspolitiken nämns inte. Den så kallade satsningen på vuxenutbildningen är egentligen inte en satsning, utan det är en lite mindre neddragning än vad man hade planerat. Hur många gånger regeringens företrädare än säger att detta är viktigt är det gång på gång någonting annat som visas.

När tidningen Arbetsvärlden ställde frågan om AI kan ersätta Johan Pehrson i en intervju som presenterades i går gav svaret mig en hel del funderingar.

Johan Pehrson svarade: Det tror jag verkligen inte. Det krävs empati för de människor som behöver ha stöd via Arbetsmarknadsdepartementets insatser.

Med tanke på hans uttalande förra veckan om hur det är för de arbetslösa börjar jag fundera över hur det egentligen ligger till med empatin för de människor som tar del av de insatser som Arbetsmarknadsdepartementet erbjuder.

Jag tror att vi kan summera hela denna debatt med att Sverige har en regering som inte förstår allvaret i konsekvenserna av vad den gör eller i samhället i stort. Vi har en arbetsmarknadsminister som tror att ett bidragstak kommer att ge alla arbete.

Jag tänker att vi kommer att återkomma till hur vi ska få fler i arbete. Men jag vill avsluta med en sista fråga: Hur menar statsrådet att arbetslösheten i Gävleborg ska minska när ni skär ned 50 miljoner kronor på den aktiva arbetsmarknadspolitiken?

Anf. 70 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Jag ber verkligen om ursäkt. Jim Svensk Larm förtjänar att jag benämner honom med rätt namn. Jag vet inte varför jag säger Larsson gång på gång. Men någonting är det.

Jim Svensk Larm brinner för arbetslinjen. Jag tror att han förstår att man når den också genom utbildningslinjen.

Vart jag mig i vårt vackra land än vänder ser jag vilka enorma utmaningar som vi står inför. Det är de utmaningar som jag tror att människor känner inte riktigt fick något svar av tidigare regeringar. Det handlar om svenska för invandrare och personer som kanske har en mycket låg grundutbildning och som kämpar med det svenska språket. Vi ska göra vad vi kan för att öka kraften i kunskaperna i svenska så att människor över huvud taget kan bli föremål för ett nystartsjobb, en arbetsmarknadsutbildning eller en yrkeshögskola och komma in och kanske delvis tidigare än i dag få gå på yrkesvux för att lära sig svenska.



Jag ser i våra skolor att elever sitter och kämpar bakom skärmarnas apati i stället för att ta del av böckernas magi. Och vi har 16 000–17 000 barn som lämnar grundskolan utan tillräckliga kunskaper. Detta måste få ett stopp. Det är också arbetslinjen och utbildningslinjen.

När det kommer till arbetsmarknadspolitiken är de insatser som vi gör – de tiotals miljarder som läggs på subventionerade anställningar och på programverksamheten och som vi har stärkt a-kassan med – till för att skapa trygghet och hjälpa människor. Men i grunden krävs det en näringspolitik i Sverige där företagsamheten växer och där man inte kan – hur mycket Socialdemokraterna än drömmer om och önskar det – ha hur höga skatter som helst. Det kommer att driva kompetens och företagsamhet ur landet och bara leda till att Arbetsförmedlingen tvingas växa ännu mer, egentligen mot sin vilja.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

## § 11 Svar på interpellation 2022/23:250 om åtgärder mot svenskfientlighet

Anf. 71 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Pontus Andersson har frågat mig om jag och regeringen kommer att vidta några åtgärder för att bekämpa svenskfientligheten.

Detta handlar om arbetet mot hatbrott som är ett utomordentligt viktigt arbete. Som jag tidigare har lyft fram för Pontus Andersson i ett svar på en skriftlig fråga har Polismyndigheten ett pågående regeringsuppdrag på detta område. Uppdraget syftar till att öka uppleringen och lagföringen av hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Uppdraget syftar också till att öka kompetensen inom myndigheten för att utreda dessa brott.

Polismyndigheten har nyligen lämnat en delredovisning av uppdraget. I denna redovisning beskrivs en rad pågående insatser som myndigheten genomför internt och tillsammans med andra aktörer, bland annat en stor kompetenshöjande insats för att upptäcka fler hatbrottsmotiv vid polisanmälningar. Parallellt pågår ett nära samarbete med Åklagarmyndigheten för att öka lagföringen i denna typ av ärenden. Vid varje åklagarkammare i Sverige finns det minst en särskilt utsedd hatbrottsåklagare. Denna åklagare ska leda förundersökningen gällande hatbrott så snart det finns en skäligen misstänkt person för brotten. Även Åklagarmyndigheten arbetar löpande med kompetenshöjande insatser, bland annat i form av en årlig hatbrottskonferens och metodstöd inom området.

Sammantaget framgår det att de brottsbekämpande myndigheternas arbete när det gäller hatbrott utvecklas i rätt riktning, men det är viktigt att fortsätta detta arbete och att fortsätta utveckla detta arbete med oförminskad styrka. Det är självklart ett arbete som regeringen kommer att följa mycket noga.

Anf. 72 PONTUS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Den 22 februari ställde jag en fråga till justitieminister Gunnar Strömmer med anledning av hatbrott mot svenskar och om att genom förändrad lagstiftning tydliggöra möjligheten att döma personer med

svenskfientliga motiv för hatbrott. Svaret från justitieministern blev att det redan i dag är möjligt, vilket jag också nämnde i min skriftliga fråga, och att ministern inte anser att det finns behov av ett tydliggörande i lagstiftningen i detta avseende.

Som ministern tydliggjorde i sitt svar finns möjligheten såväl i hatbrottslagstiftningen som i lagen om hets mot folkgrupp, men trots att svenskfientligheten är utbredd och svenskar på många ställen i samhället är i minoritet har ingen person i Sverige dömts för hatbrott med svenskfientliga motiv.

Jag uppskattar därför ministerns svar om den kompetenshöjande insatsen hos Polismyndigheten för att upptäcka fler hatbrottsmotiv vid polisanmälningar, och jag hoppas att den träffar rätt. Problemet som jag ser det är nämligen att det framför allt är de svenskfientliga hatbrotten man missar.

Jag uppskattar att ministern tar frågan på allvar. Bara att vi står här och debatterar den gör att den uppmärksammas, och jag tror att det skickar signaler till berörda om att ta den här typen av brott på allvar. Även om problemet inte finns i själva lagstiftningen finns det nämligen någon annanstans. Det rimliga vore att svenska domstolar i fler rättegångar lyfte frågan om det begångna brottet kan anses vara ett hatbrott även när offret har svensk bakgrund.

I min skriftliga fråga lyfte jag frågan om de många förnedringsrån som under de senaste åren blivit allt vanligare i Sverige och där många av förövarna under förnedrande omständigheter uttryckt starkt svenskfientliga motiv gentemot offret. Likaså är en förkrossande majoritet av unga rånoffer personer med svensk bakgrund, och gärningsmannen är allt som oftast av utländsk bakgrund.

Problemet finns dock inte bara vid grova brott utan också i vardags-situationer, och det drabbar inte bara personer med svensk bakgrund utan också många invandrare som har anammat en svensk identitet. Som exempel har vi polisrapporten *Områdesdokument Tjärna Ängar 2019*, där det står: "Områdespoliserna beskriver att somaliska unga flickor inte får umgås med svenska flickor. Anledningen är att de svenska flickorna beskrivs som 'horor' utifrån sitt leverne, bland annat klädstilen."

Liknande formuleringar finns i polisens områdesrapport från 2021. Poliserna berättar att denna inställning finns även i skolmiljö. Ett annat exempel från rapporten 2019 är en man i just Tjärna ängar som blev så illa behandlad på grund av sitt svenska ursprung att han valde att flytta därifrån.

Svenskfientligheten är ett samhällsproblem som Sverigedemokraterna har uppmärksammat i riksdagen sedan vårt riksdagsinträde, men hittills har ingen regering agerat i just den frågan. Den växer och påverkar såväl personer med svensk bakgrund som personer som valt att integreras i den svenska samhällsgemenskapen.

Min uppfattning är trots allt att justitieministern delar min bild att rasism kan ske åt båda, och alla, håll, att det inte är en fråga om diffusa maktstrukturer utan att rasism faktiskt är ett ogillande av en annan folkgrupp eller andra folkgrupper och att det därför också sker mot svenskar i Sverige.

Mot bakgrund av justitieministerns svar vill jag fråga om ministern tror att den kompetenshöjande insatsen inom Polismyndigheten kommer att leda till att fler hatbrott med svenskfientliga motiv kommer att prövas än vad som är fallet nu.

Anf. 73 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag tackar för möjligheten att diskutera dessa viktiga frågor.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att slå fast vad som är grundackordet i den svenska lagstiftningen. Hatbrottslagstiftningen är en straffgrund som träffar alla kränkningar som motiveras av att man på olika sätt vill slå ned på ett nationellt eller etniskt ursprung, och det alldeles oavsett om det nationella eller etniska ursprunget är svenskt, afrikanskt, amerikanskt eller vad det nu kan vara. Det är själva utgångspunkten för lagstiftningen.

På precis samma sätt utgår diskrimineringslagstiftningen ifrån detta, och på precis samma sätt utgår de grundläggande konstitutionella principerna om likabehandling från att var och en ska vara skyddad mot en kränkande behandling som har att göra med faktorer de själva inte kan påverka.

Detta kan man också se i det sätt på vilket hatbrottslagstiftningen har behandlats inte bara här i kammaren utan även i utskottet: Det har så att säga bekräftats att lagstiftningen alltså är ett skydd för var och en – varje individ – oavsett etniskt ursprung. Det innebär att det om någon blir kränkt eller utsatt för ett hatbrott på grund av sin svenska etnicitet är ett hatbrott i lika hög grad som om man hade haft en annan etnisk eller nationell bakgrund.

Jag tycker att detta är det första viktiga att säga, det vill säga att det är en lagstiftning för var och en. Det är det ena.

Det andra handlar om vilka som har huvudansvar för att den här typen av motiv får genomslag också vid en rättslig prövning. Först är det naturligtvis åklagare som väcker åtal och kan peka på ett hatbrottsmotiv som någonting som så att säga ska leda till ett högre straff. Sedan är det klart att den som drabbas av ett brott som regel har ett målsägandebiträde, som också har möjlighet att i en rättegång påtala denna typ av kränkningar om man bedömer att det rör sig om kränkningar av det slag att det har varit brottsligt.

I och med det fokus på hatbrottslagstiftningen som finns bland brottsbekämpande och rättsvårdande myndigheter och i och med det sätt på vilket våra rättsprocesser ändå är uppbyggda – med åklagare som ska väcka åtal när de ser denna typ av brottslighet, liksom advokater och andra ombud som har till uppgift att ta det enskilda brottsoffrets utgångspunkt och bevaka dennes intressen vid rättegången – föreställer jag mig alltså att det finns en rad olika aktörer som har goda möjligheter att lyfta den här typen av motiv om de upplever att de finns i det konkreta fallet.

Jag vill också bara säga att vi nu har den här diskussionen med utgångspunkt i de så kallade förnedringsrånen. Det handlar om ungdomsrån med förnedrande inslag där man utöver att ta unga människors mobiltelefoner, jackor, datorer eller vad det nu kan vara också – genom det sätt på vilket man genomför rånet – uppenbarligen vill kränka sitt brottsoffer i något slags djupare bemärkelse. Att detta förekommer vet vi. Det är belagt. Att ungdomsrån av den typen kan vara brutala, inte bara i förnedringshänseende utan även i form av fysiska övertramp av olika slag, vet vi också.

Låt mig bara understryka att den typen av rån mot unga människor är någonting som regeringen – och jag kan inte tänka mig annat än att det också gäller varje parti i det här huset – vill slå tillbaka mot med full kraft. Det hör nämligen inte hemma i ett anständigt samhälle.

Anf. 74 PONTUS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag har lyft fram detta exempel tidigare, men jag tycker att man behöver göra det igen för att precisera vilken typ av hat vi pratar om.

Vid ett förnedringsrån som skedde i Stockholm för två år sedan var det två killar med bakgrund i Afrika som rånade, misshandlade och kissade på en svensk kille samtidigt som de kallade honom sådant som – ursäktat ordvalet, herr talman – jävla vidriga svenne och horunge. Om rollerna hade varit ombytta, det vill säga om två killar med svensk bakgrund hade gjort detta mot en afrikansk kille och kallat honom nedsättande saker på grund av hans hudfärg, tror jag att vi kan enas om att ingen hade tvekat på att det rör sig om ett hatbrott. Men när rollerna ser ut som i fallet jag nämnde sker ingenting gällande hatbrottsbiten.

Herr talman! Under väldigt lång tid har svenskar – inte minst ungdomar – matats med propaganda som säger att svenskhet inte finns och att svensk kultur inte existerar. Om man väl påstår att den existerar hävdas det att allting har kommit utifrån. Man luras att tro att det inte existerar något svenskt folk eller att alla som bor i Sverige är svenskar, och detta sker från allra högsta nivå. Den tidigare statsministern Fredrik Reinfeldt hävdade exempelvis att det bara är barbariet som är ursvenskt och att all utveckling har kommit utifrån.

Mona Sahlin sade att hon trodde att det som gör många svenskar avundsjuka på invandrargrupper är att de har en kultur, en identitet och en historia – någonting som binder ihop dem. Hon fortsatte med att fråga sig vad vi har. Hennes svar var att vi har midsommar och sådana tontiga saker.

Herr talman! Om människor matas med dessa lögnar under alldeles för lång tid, och om det inte kommer några fällande domar, tror jag att svenska ungdomar ser det som lönlöst att över huvud taget anmäla. Inte ens från högsta nivå har man tidigare visat att man tar denna typ av frågor på allvar. Jag tror att vi behöver få till en beteendeförändring, och jag tror att ett viktigt steg i detta är att stå här och debattera frågan.

Som jag sa i mitt inledningsanförande: Svenskfientligheten påverkar inte bara personer med svensk bakgrund utan också personer som har valt att integreras i den svenska samhällsgemenskapen. Om vi vill lyckas få personer som har kommit till vårt land att bli en del av Sverige behöver de veta vad de ska bli en del av. Det är inte minst därför som förnekelsen av svensk kultur och historia och svenska traditioner är så farlig.

Sverige är ett stolt land med en storslagen historia och fina traditioner. Vår kultur, vilka vi är och våra förfäders insatser på slagfälten, på åkrarna, i hemmet och i industrierna samt deras kamp för demokrati har gjort Sverige till det land det är. Sverige är inte vad Sverige är av en slump eller på grund av tur, utan det var våra förfäder och äldre svenskar som byggde detta land för att lämna över det till oss.

Hur som helst, herr talman, är Sverige den enda plats som svenskarna kan kalla sitt hem. Vi har ingen annanstans att ta vägen om vi inte måste. Därför är det av yttersta vikt att det finns lagar som skyddar svenskar från att utsättas för svenskfientlighet i Sverige och inte minst att dessa lagar faktiskt följs i praktiken.

Ministern menar att dessa lagar finns, och det håller jag med om. Ministern menar också att det finns rasism mot svenskar. Vilka åtgärder me-

nar justitieministern krävs – på ett bredare plan – för att vi ska komma åt svenskfientligheten i samhället?

Prot. 2022/23:91  
18 april

-----  
Svar på  
interpellationer

Anf. 75 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! När Pontus Andersson drar iväg i breda resonemang om påstådd svenskfientlighet och förnekelse av svensk kultur och svenska traditioner är jag inte med honom. Däremot tycker jag att det är utomordentligt intressant att diskutera själva sakfrågan, nämligen hatbrotten och hur de ska hanteras. Detta gäller alldeles oavsett vilket etniskt eller nationellt ursprung den som blir utsatt för ett hatbrott har.

Pontus Andersson tog upp det väldigt uppmärksammade fallet i Solna och beskrev de väldigt förnedrande och kränkande inslagen i detta rån. Jag uppfattade dock att det kom en enorm respons från det svenska samhället mot dessa gärningsmän och till stöd för brottsoffret.

Om vi tar detta fall som utgångspunkt skulle jag vilja säga att det var ett förfärligt fall. Det var ett fall där gärningsmännen visade en råhet som inget anständigt samhälle kan acceptera. Jag uppfattar att det som kom som respons från det breda samhället var ett utomordentligt starkt avståndstagande och en väldigt stark reaktion mot detta. Jag upplevde inte att det var någon som var beredd att resa sig upp och försvara de motiv som kan tänkas ha legat bakom denna förnedrande behandling, och det tycker jag att man ska ta fasta på. Jag tror inte att det finns någon acceptans alls för detta, i alla fall inte bredare i samhället.

Jag tycker inte heller att man från statligt håll har försökt att skyla över detta. Jag tog del av en Brårappport från 2021 som är ganska krass i beskrivningen av det som vi talar om. De försöker att definiera vad dessa förnedringsrån innebär. Det handlar om en vilja att skada, skrämja eller kränka brottsoffren. I denna rapport är de väldigt explicita med att majoriteten av dem som misstänks för dessa ungdomsrån är pojkar i åldern 15–17 som har utländsk bakgrund och som bor i socialt utsatta områden. Två tredjedelar av de misstänkta under perioden 2015–2019 hade utländsk bakgrund, medan tre fjärdedelar av målsägarna under samma period hade svensk bakgrund.

Det är svenska statliga myndigheter under Justitiedepartementet som på ett mycket sakligt sätt slår fast att det är på det sättet. Ska vi kunna trycka tillbaka denna typ av brottslighet behöver vi inte i onödan bygga mystik kring frågorna.

Jag tycker att man kan gå till lagstiftningen som den ser ut, titta på de fakta som bekräftas på olika sätt, exempelvis av rapportunderlag från våra statliga myndigheter, och ta det som en utgångspunkt för att trycka på för att denna typ av motiv – om de kan konstateras – ska leda till straff i högre grad än tidigare.

Jag tycker att det är berättigat att fråga sig varför det inte förekommer i större utsträckning än vad det gör i dag att hatmotiv – eller i alla fall tänkbara hatmotiv – mot personer med svensk bakgrund får en konsekvens också vid straffmätningen. Jag tycker att det är värt att vi diskuterar frågan. Detta inkluderas i de uppdrag som de ansvariga brottsbekämpande myndigheterna redan har fått.

Jag tycker naturligtvis att detta stämmer till eftertanke för alla aktörer i våra rättsliga processer som kan påverka i denna fråga. Det gäller inte

minst åklagare och de advokater och ombud som stöttar brottsoffren i dessa fall.

Anf. 76 PONTUS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för den här debatten.

De som lyssnar på detta får väl fälla det slutgiltiga avgörandet, men jag uppfattar det som att ministern ser problemet. Jag hoppas att vi under mandatperiodens gång kan intensifiera detta arbete, inte minst om åtgärderna, till exempel kompetenshöjande insatser, inte ger önskvärd effekt.

Tidigare regeringar har, som sagt, varit helt oförmögna att ens ta i frågan om svenskfientlighet. Jag tror att det handlar om att man ser rasism som en fråga om makt, och med socialisters syn på makt är det därför väldigt svårt för en vit man att vara ett offer för denna typ av brott.

Det handlar dock förmodligen också om synen på svenskheten – på vem som är svensk och vad som är svenskt. Om alla som bor i Sverige är svenskar, hur kan man då som svensk bli utsatt för svenskfientlighet i Sverige?

Men sanningen är ju att det är en sak att vara svensk medborgare och en annan sak att vara svensk. En kurd som är medborgare i Turkiet ser sig till exempel inte som turk. På samma sätt blir man inte per automatik svensk bara för att man får papper på att man är medborgare i Sverige. Däremot kan man genom att anstränga sig bli svensk med tiden.

Men hur ska man kunna bli en del av Sverige om vi har svenskfientliga strukturer i samhället, som i Tjärna ängar, där somaliska flickor inte får umgås med svenska flickor? När ledande politiker ifrågasätter – eller, framför allt tidigare, ifrågasatte – svenskfientligheten och huruvida det finns en svensk kultur och negligerar vår historia och våra traditioner, hur ska personer som har kommit till Sverige då veta vad de ska anpassa sig efter?

Anf. 77 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Det blev en ganska bred diskussion på slutet om allt från medborgarskap till hederskultur och andra frågor.

Min utgångspunkt är att det är uppenbart att det finns en svensk historia och en svensk kultur. Jag uppfattar att vi är väldigt många medborgare som lever i den, som står upp för den och som även vill att den ska vara öppen för människor som kommer till Sverige.

Låt mig återvända till det som är grundackordet i hatbrottslagstiftningen. Alldeles oavsett historia, kultur och vid vilken tidpunkt man har kommit till ett land – om man har varit här för evigt eller kommit ny till Sverige – är hela utgångspunkten i lagstiftningen att det är du som individ och ditt skydd mot kränkande särbehandling som är grejen, och detta alltså alldeles oavsett vad du har för etniskt eller nationellt ursprung.

Detta är som sagt grundackordet i diskrimineringslagstiftningen och hela idén i det individuella fri- och rättighetsskyddet i våra grundlagar. Det är också hela utgångspunkten för hatbrottslagstiftningen.

Var och en av oss, även vi som är medelålders och födda i landet med svensk etnicitet, har ett skydd mot kränkande behandling i form av en av hat driven förnedring i samband med ett rån eller annat. Detta grundackord ska vi vara utomordentligt rädda om.

Den brottslighet vi talar om är oavsett motiv, höll jag på att säga, utomordentligt brutal i sina förnedrande inslag. Det räcker väldigt långt att göra det vi nu gör och höja straffen för denna typ av rån och se till att det också höjs på ett sådant sätt att det alltid är fängelse som minimistraff med obligatorisk häktning. Det blir ett ordentligt tryck mot de människor oavsett etnisk bakgrund som ägnar sig åt denna typ av förnedrande brottslighet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

### Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.51 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

### Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

### § 12 Svar på interpellation 2022/23:291 om Musikaliska kvarterets framtid

Anf. 78 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Amanda Lind har frågat mig hur jag ser på Musikaliska kvarterets betydelse för musiklivet och musikutbudet i Sverige, hur jag agerar för att värna och främja Musikaliska kvarteret och dess verksamheter och om jag avser att skjuta till medel i kommande budgetar samt initiera dialog med övriga finansörer av Musikaliska kvarterets verksamheter för att möjliggöra en långsiktighet och en utveckling av verksamheten.

Jag är glad att Musikaliska kvarterets framtid engagerar många. Det är ett engagemang som jag delar. De nationella kulturpolitiska målen anger bland annat att alla ska ha samma möjlighet att delta i kulturlivet. Som kulturminister är jag därför angelägen om att det ska finnas ett rikt och varierat utbud av kultur i olika former och att det ska vara tillgängligt för alla. Så ser ett levande och bärkraftigt kulturliv ut.

Musikaliska kvarteret är en unik plats med stor betydelse för musik- och kulturutbudet i Stockholm såväl som för hela landet. Fastigheten har höga kulturhistoriska värden och rymmer en bredd av musikaliska verksamheter. Det är viktigt att sådana verksamheter som gagnar en bred publik, konstnärligt utövande och den kulturella infrastrukturen fortsatt kan bedrivas och utvecklas.

Fastigheten där Musikaliska kvarteret är beläget, på Nybrokajen i Stockholm, ägs av staten och förvaltas av Statens fastighetsverk. Det är därmed Statens fastighetsverk som ansvarar för frågor som rör hyresförhållanden med hyresgäster.

Gällande de ekonomiska medlen till verksamheterna i Musikaliska kvarteret kan jag inte föregripa kommande budgetprocesser. Jag kan däremot konstatera att Kungliga Musikaliska Akademien, som är en av de

aktörer som bedriver verksamhet i lokalerna, sedan länge är utpekad av regeringen som en nationellt kulturpolitiskt viktig aktör i Statens kulturråds regleringsbrev och därmed också mottar bidrag från Statens kulturråd. Detta gäller naturligtvis även under innevarande år, 2023.

Anf. 79 AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Vi behöver ett levande musik- och kulturliv, och det även i våra stadskärnor. Vi behöver tillgängliga mötesplatser och musikaliska oaser för själen, inte bara för kommersen. Utveckling där vi ser hur lokaler för kultur och musik i våra stadskärnor antingen tvingas stänga ned på grund av för höga hyresnivåer eller flyttas ut från stadskärnan är naturligtvis olycklig.

Fastigheten Musikaliska Akademien på Nybrokajen 11 invigdes redan år 1877. Det är Sveriges första konserthus, byggt specifikt för högre musikalisk utbildning. Här ryms en stor genrebredd – scener och ytor för folk- och världsmusik, jazz, nutida konstmusik, popmusik, klassisk musik och så kallad tidig musik från barocken och medeltiden, men också för annan livemusik. Det fungerar även som nationellt nav för många av dessa genrer.

Uppslutningen kring Musikaliska kvarteret har varit enorm. Jag tog själv emot en namninsamling på över 27 000 namn som överlämnades till riksdagens finans- och kulturutskott för ett par veckor sedan och som jag vet också har nått kulturministern. Det handlar om musiker, artister, arrangörer och engagerad publik från hela Sverige som ser Musikaliska kvarteret som ett självklart nav och vill att verksamheten ska utvecklas, inte avvecklas.

Jag kan konstatera att kulturministern inte ger ett särskilt uttömmande svar på mina frågor. Förvisso är det bra att kulturministern ser värdet av verksamheterna i huset, men hur agerar ministern konkret för att främja och värna dem? Statsrådet säger att hon delar engagemanget, men hur visar hon det i praktiken? För detta är inte enbart en fråga om hyressättning, herr ålderspresident. Det handlar om en kulturpolitiskt värdefull verksamhet i en kulturhistoriskt värdefull byggnad som alla säger sig vilja värna och som nu riskerar att slås i spillror, och det dessutom när staten är hyresvärd. Det är naturligtvis helt orimligt.

Det handlar också om ett arbete som har drivits i flera år för att utveckla verksamheten i kvarteret. Det är ett arbete som har kunnat göras med stöd av medel från Statens kulturråd, bland annat för att kunna dra in mer pengar till verksamheten för att kulturverksamheterna ska stå mer stadigt på kommersiella ben. Utan restaurangkök, utan möjlighet att spela på alla scener samtidigt, utan fler toaletter och ett fungerande brandskydd, till exempel, är det omöjligt att driva en rationell verksamhet.

Det är glädjande att Blåsarsymfonikerna och övriga verksamheter i huset har sagt sig vara beredda att betala mer hyra om lokalerna fungerar på ett tillfredsställande sätt. Som det ser ut nu är hyresprocessen mellan parterna svår. En överklagandeprocess skulle ta verksamheterna lång tid, och jag har heller inte hört vad som händer med utvecklingsarbetet i huset. Ligger hyran kvar på den nivå som nu är aviserad utan konkreta besked om utveckling av fastigheten blir det omöjligt för verksamheterna att vara kvar. Det gäller inte minst Blåsarsymfonikerna, som ju är garanten för kvarterets utveckling.



Mina frågor är nu: Hur ser kulturministern på utvecklingsprojektet Musikaliska kvarteret? Har kulturministern några besked om vad som händer med det? Vad gör kulturministern konkret för att värna verksamheterna i Musikaliska kvarteret? Planerar kulturministern att driva ett tillskott i kulturbudgeten för att möjliggöra både att verksamheterna blir kvar och att kvarteret ska utvecklas till den blomstrande oas som det har möjlighet att fortsätta att vara?

Anf. 80 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M):

Herr talman! Det är ingen tvekan om att frågan om kultur och kulturens mötesplatser och scener engagerar oss från alla politiska håll och kanter.

Men denna fråga är inte ny. Det kan lätt framstå så när man lyssnar på interpellationsdebatten som pågår, men den är gammal och mångårig. Frågan har varit aktuell i decennier. Kulturministern har varit på sin post i knappt sex månader. Jag tycker att det är lite magstarkt att vi i dag förväntar oss en fullständig lösning på ett så mångårigt problem på så kort tid. Inte för att frågan inte är viktig, men vi måste sätta den i relation till hur länge den har varit aktuell.

Jag vill påstå att tidigare regeringar har haft goda ambitioner i frågan. Man har velat lyfta och hitta fram till en långsiktig hyresmodell. Men jag ser inte att utredningarna har landat i ett beslut. Jag tror att det visar på att det är en komplex och svår fråga, som vi delar, och som vi givetvis ska hitta en lösning på.

Jag är glad över att vår minister tar frågan på allvar, utan att på något sätt gå in och styra över de myndigheter som har fått förtroende att verka. Ministerstyret är ingenting som vi praktiserar i Sverige eller vill vara i närheten av. Den nu sittande ministern kan omöjligen bära hundhuvudet för en så långdragen fråga, men jag vill understryka mitt förtroende för henne och för de myndigheter som nu har fått förtroende att lösa frågan. Det är där den måste fortsätta, det vill säga att diskussionen måste pågå mellan hyresgäst och hyresvärd framöver.

Anf. 81 TJÄNSTGÖRANDE ÅLDERSPRESIDENTEN:

Jag vill erinra ledamöterna om att den rätta benämningen är "herr ålderspresident".

Anf. 82 PETER OLLÉN (M):

Herr ålderspresident! Statens fastighetsverk har över 2 000 fastigheter som man förvaltar i landet. Idén när man delade upp det var att Vasakronan skulle ha de kommersiella fastigheterna och Statens fastighetsverk skulle ha hand om de fastigheter där det inte fanns ett kommersiellt intresse. Många av dessa har också en omkostnadshyra, men hyran är helt enkelt det man ser att det kostar att driva verksamheten.

När det gäller just Musikaliska kan man konstatera att Miljöpartiet har suttit i åtta år – eller i alla fall i sju av de åtta åren – på kulturministerposten utan att göra någonting åt detta. Så är det naturligtvis eftersom Statens fastighetsverk ligger under Finansdepartementet och finansmarknadsministern och inte alls under kulturministern. Dessutom har vi inte ministerstyret i Sverige. Det gör att vi i riksdagen kan prata och ha synpunkter, men en minister kan inte ha synpunkter på vad myndigheterna gör.

Låt oss fortsätta att här i kammaren kämpa för Musikaliska och för de andra viktiga verksamheter som finns ute i landet och som bedrivs i fastigheter tillhörande Statens fastighetsverk! Men jag kan inte riktigt se var en kulturminister kommer in i den bilden.

Anf. 83 LAWEN REDAR (S):

Herr ålderspresident! Vigadó konserthus i Budapest grundades 1856. Musikverein i Wien grundades 1870. Beethovenhalle i Bonn grundades också 1870. De var på sin tid konsertsalar och platser för akademisk musikutbildning. De har i dag renoverats. De drar till sig publik från hela världen. Och där spelas musik på högsta nivå om kvällarna.

Bonn, Wien och Budapest har bibehållit dessa vackra byggnader. De har inte frångått idén om att fastigheterna ska främja kulturutövande musiker och deras publik. De är levande kulturhus i kulturpräglade städer.

Dessa tre exempel gav en gång i tiden inspiration till det som kom att bli Kungliga Musikaliska Akademiens hus på Nybrokajen 11 i Stockholm. Huset invigdes, som sades här tidigare, 1877 och inrymde då den högre musikutbildningen i landet, inklusive Musikaliska Akademien och dess bibliotek. I salen ägde den allra första utdelningen av Nobelpriset rum. Den har alltså ett kulturhistoriskt värde, inte bara för Stockholm utan för hela vårt land.

Sedan 2011 har Blåsarsymfonikerna drivit huset under namnet Musikaliska kvarteret. Det är en unik plats med stora kulturhistoriska värden. Som tidigare nämnts är det en musikalisk bredd – alltifrån den klassiska tidiga musiken till folk- och världsmusik, jazz, nutida konstmusik med mera.

Herr ålderspresident! Till skillnad från hur det är i Bonn, Wien och Budapest har grundläggande renoveringar inte gjorts i denna fastighet. Men för att man ska kunna bedriva en publikvänlig verksamhet måste brandsäkerhetsåtgärder vidtas. Det behöver finnas möjlighet att bedriva parallella konserter på de fyra olika scenerna, och utökade publika platser behöver möjliggöras. Statens fastighetsverk sa självt senast 2022 att för att man ska kunna ta ut en marknadsmässig hyra är det ofrånkomligt med en anpassning av lokalerna.

Sedan pandemin har Blåsarsymfonikerna intensifierat sin dialog om framtiden med Statens fastighetsverk. Blåsarsymfonikerna erhöll återstartsstöd för att bland annat ta fram en plan för Musikaliska Akademiens vidareutveckling, och i februari 2022 lämnades en lägesbeskrivning till regeringen. Den har bemötts positivt av alla inblandade aktörer.

Men under hösten 2022 pausades dialogen. I stället presenterades en kraftigt höjd hyra för verksamheterna i huset, detta utan en nödvändig anpassning av lokalerna.

Herr ålderspresident! Jag bekymrar mig för kulturministerns politik och icke-engagemang, som faktiskt leder till att Stockholm, vårt lands huvudstad och skyltfönster, riskerar att bli en tyst stad. Vi går mot strömmen. Stora kulturpolitiska satsningar görs i Köpenhamn, i Oslo, i Helsingfors, i Berlin, i Paris och i Wien. Vi ser en annan utveckling i Stockholm. Här ska man lägga ned verksamheter. Här ska man höja hyror. Här ska man slopa fri entré på statliga museer. Här ska det finnas minskat utrymme för kulturen och medborgerliga möten.

Jag ställer mig frågan hur kulturministern ser på den uppslutning som nu har varit från stockholmarna och engagerade över hela landet för detta hus och för de verksamheter som finns i byggnaden. Över 30 000 namn har samlats in. Vad avser kulturministern att göra för att stärka det skyltfönster som Stockholm bör utgöra för kulturen och för innovation av kulturen i vårt land?

Avslutningsvis vill jag nämna vad ledamoten Ahlström Köster och ledamoten Ollén lyfter. Båda nämner att detta har varit en fråga under en lång tid. Men just hyresfrågan har faktiskt tillkommit under den tid då kulturministern har varit på sin position. Därmed är detta en uppgift för sittande regering att hantera.

Anf. 84 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr ålderspresident! Jag tackar för frågorna. Jag måste ändå påpeka det som redan har sagts ett antal gånger här. Det finns naturligtvis olika ansvarsområden på våra departement inom regeringen. För min och Kulturdepartementets del handlar detta framför allt om att bevaka och möjliggöra kultur i hela staden men också i hela landet och om att bevaka de intressen som hör kulturlivet till. Musikaliska är naturligtvis en del av det vi bevakar och bejakar via olika typer av insatser.

I dag får flera av verksamheterna i Musikaliska kvarteret bidrag via Statens kulturråd. Men det ges också andra typer av bidrag, och det görs andra insatser. Man ger bidrag via Konstnärsnämnden. Kulturrådet har också särskilda uppdrag kopplat till att stärka och bredda musikalska uttryck i hela landet och därmed skapa den typ av stödjande insatser som krävs. Även via dessa anslag har Musikaliska i dag stöd. Det är naturligtvis väldigt bra.

När det kommer till frågan om hyressättningen är det Statens fastighetsverk som behöver ta den dialogen och som för den dialogen med hyresgästen. Det är inget som jag ska gå in i eller ens kan gå in i. Skulle vi ha den ordningen vore det väldigt märkligt. Jag är glad att vi inte har den ordningen i Sverige. Detta är något som får hanteras via myndigheten och verket tillsammans med hyresgästen.

När det gäller just de aviserade hyreshöjningarna vet jag att de olika parterna är oense om vad en marknadshyra i detta fall är. Men jag förstår också att parterna har en fortsatt dialog om detta. Jag följer givetvis den utvecklingen precis på samma sätt som jag vet att min kollega statsrådet Wykman, som har ansvar för SFV, gör.

Ledamoten Lawen Redar behöver inte oroa sig för mitt engagemang för kulturlivet vare sig i huvudstaden eller i resten av landet. När det kommer till de frågeställningar som ledamoten lyfte i sitt inlägg kring huruvida det behöver ske olika typer av utveckling i våra kulturfastigheter tror jag att vi är helt överens. Det är klart att det kommer att behöva göras insatser. Vi har fastigheter av kulturhistoriskt värde, och dem måste vi ta hand om på olika vis.

Men redan 2019 fastslogs faktiskt något just när det kommer till Musikaliska kvarteret. Den dåvarande regeringen slog i vårändringsbudgeten fast att fastigheten Ladugårdsbron får säljas men att en eventuell försäljning ska föregås av en analys av förutsättningarna för verksamheten och så vidare.

Det tycker jag är intressant, för det betyder att detta har legat på den dåvarande regeringens bord sedan 2019. Men man gjorde egentligen inget mer med det.

Jag tror att vi alla drivs av samma sak. Vi vill väl. Därför tycker jag att det är bra att vi pratar öppet om vad som är och att vi blickar mot framtiden med klara ögon i stället för att försöka anklaga varandra för saker som inte är.

Anf. 85 AMANDA LIND (MP):

Herr ålderspresident! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag upplever att både kulturministern och ledamöterna svarar på frågor som inte har ställts och påståenden som inte har gjorts. Det är faktiskt så att den försäljning som möjliggjordes i vårändringsbudgeten fick en klausul som innebar att verksamheternas förutsättningar ska analyseras närmare liksom att både Musikaliska Akademiens och Blåsarsymfonikernas behov av tillgång till ändamålsenliga lokaler bör beaktas. Det var alltså inget carte blanche för en försäljning.

Frågan har sedan dess inte varit aktuell. Tvärtom har det under flera år skett ett ganska spännande och fantastiskt utvecklingsarbete som beskrevs av båda parter fram till i höstas som fruktbart, delvis finansierat av Statens kulturråd. Även verksamheterna själva har gått in med medel.

Detta är en process som jag i min tidigare roll som kulturminister har följt och tyckt varit spännande och intressant. Frågan om en försäljning har aldrig varit på bordet. Det var ju i höstas när sittande regering och nuvarande kulturministern hade tillträtt som frågan om en hyreshöjning kom. Frågan om utredningen om kostnads- och marknadshyror rör inte den här fastigheten utan andra fastigheter, så även detta är ett försök att blanda bort korten, herr ålderspresident.

Jag är glad över de moderata riksdagsledamöternas engagemang för frågan, och jag är glad att kulturministern säger att det här är någonting som man vill se hur man kan stötta framåt. Men jag har fortfarande inte fått svar på mina frågor. Hur ser kulturministern på utvecklingsprojektet Musikaliska kvarteret? Det är ju en kulturpolitisk fråga och inte en fråga om hyressättning. Det handlar om hur Early Music Sweden ska kunna utvecklas till ett nav för barock- och medeltidsmusik – en nationell scen som de ser det – och det handlar om att Stallet, folk- och världsmusikscenen som är unik i Sverige, ska kunna fortsätta sin verksamhet. Det handlar också om hur mångfalden och genrebredden i Musikaliska kvarteret i högre grad ska kunna stå på egna ben.

Statens fastighetsverk har själva sagt att detta inte är någonting som man ämnar stötta med någon form av kulturhyra, och då kommer frågan tillbaka till kulturministern och till övriga finansärer: Är man beredd att i budgeten skjuta till för att möjliggöra för en sådan här utveckling? Det är ju i högsta grad en kulturpolitisk fråga. Vad har det att göra med ministerstyret, herr ålderspresident? Det är viktigt att upprepa att detta inte bara är en fråga om hyressättning utan en fråga om ett fruktbart utvecklingsprojekt som alla säger sig värna och en verksamhet som löper en överhängande risk att behöva lämna lokalerna.

Jag skulle vilja höra från kulturministern, återigen, om man från regeringens sida är beredd att agera för att möjliggöra utvecklingen av den här platsen. Hur ser kulturministern på risken att det inte finns någonting att

analysera vid en eventuell försäljning om verksamheterna på grund av höjd hyra inte längre finns kvar i lokalerna?

Prot. 2022/23:91  
18 april

-----  
Svar på  
interpellationer

Anf. 86 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M):

Herr ålderspresident! Tack för dialogen och diskussionen! Jag uppskattar allas engagemang, och det tror jag att vi alla gör, för det har vi nämnt och diskuterat.

Att ledamoten Lind upplever det som att vi svarar på frågor som inte har ställts tror jag beror på att det finns en historia i ärendet. Ja, hyressättningen är ny och har tillkommit nu, men detta är bara ytterligare ett led i en lång diskussion som har funnits kring hur hyrorna ska se ut för de här scenerna och på vilka villkor de ska drivas för att vi långsiktigt ska kunna få ta del av dem.

Därför tycker jag att det är viktigt att vi tittar lite bakåt för att sedan kunna sikta framåt. Jag tycker att kulturministern har svarat väl för det engagemang och det hjärta som finns för kulturen, men hon visar också en verklighetsförankring med två fötter på jorden när det gäller hyror och att det måste ske på ett rättvist sätt utan att hon som minister går in och styr hur hyrorna ska se ut. Ministern har också varit tydlig med vilka bidrag som redan finns till förmån för Musikaliska kvarteret.

Vi får se hur diskussionen landar framöver, och jag vill understryka att dialogen kring hyrorna behöver fortgå mellan hyresgäst och dem som hyr ut. Det är där den bör landa.

Anf. 87 PETER OLLÉN (M):

Herr ålderspresident! Man kan väl först säga att de senaste årens budgetar ju har varit pandemistöd. Om riksdagen skulle besluta om den typen av budgetar i det långa loppet skulle det inte dröja länge förrän landet var i konkurs. Det var en exceptionell situation, och man får därför se hur det var ekonomiskt före det.

Jag tycker att det är viktigt att påminna om att riksdagens arbete är för hela landet. Jag är väldigt glad att vi har det här engagemanget, och jag är själv otroligt förtjust i Musikaliska och har varit där en del under åren. Därför hoppas jag att vi också hittar motsvarande engagemang när det gäller kultur i övriga landet och inte bara för just detta för att det ligger i Stockholms centrum.

Jag vill också påminna om att det under dessa sex månader har tagits beslut om att rusta upp Operan. Det har varit ett akut behov under väldigt lång tid, men ingenting har hänt under tidigare ministrar och regering. Och så sent som i förra veckan gick man ut och bestämde om över 600 miljoner kronor till just skolböcker, vilket kommer att vara ett enormt lyft både för barnen och för skolbiblioteken.

Jag tycker nog att det satsas en hel del också ute i hela landet.

Anf. 88 LAWEN REDAR (S):

Herr ålderspresident! Den här debatten har hamnat i ett limbo. Statens fastighetsverk uttalade häromdagen i ett pressmeddelande att frågan om Musikaliska Akademien till syvende och sist är en fråga för riksdag och regering. Regeringsföreträdaren i dagens debatt, liksom finansmarknadsministern som vi kallade upp till riksdagens kulturutskott, uttryckte att det är Statens fastighetsverks ansvar.

Jag ska vara tydlig och säga att både jag och ledamoten Lind står upp för Axel Oxenstiernas principer om att vi inte ska ha ministerstyre i Sverige. Men om vi någonstans tror på att det här är en byggnad av nationellt kulturhistoriskt värde måste vi ju ha ett engagemang. Blåsarsymfonikerna, Musikaliska Akademien, Stallet, Early Music Sweden, Blinda Tigern med flera har ett sådant viktigt värde och bör finnas i fastigheten. Det är klart att de kan få vara någon annanstans, men det handlar ju om hela trycket och om att låta en huvudstad få vara ledstjärna i det kulturpolitiska innovationsarbetet.

Ledamöterna vet att jag har ett stort engagemang för att vi ska utveckla kulturen i hela landet, men jag är från Stockholm. Jag är stolt över den här staden, och jag ser också vad det som pågår i de andra huvudstäderna. Se på Oslo, se på Helsingfors, se på Köpenhamn, se på Paris, se på Berlin – alla dessa städer får stöd från staten för att utveckla sitt kulturpolitiska arbete med byggnader och med innovation för att utgöra ett skyltfönster för sitt land. Det önskar jag också för Stockholm, men det jag ser här utanför är ju att vi återigen har kassor på de statliga museerna. Det är brist på möjligheter för barnfamiljer att ta del av konst och kultur.

Det stråk som Musikaliska kvarteret skulle vara när Slussen står färdig är en plats för konst, kultur och innovation. Därför avslutar jag denna debatt med att säga att jag verkligen önskar att kulturministern vidtar åtgärder och satsar på att det här blir en byggnad som står för kulturen även i framtiden.

Anf. 89 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr ålderspresident! Ledamoten Lind frågar hur vi ser på den här verksamheten. Det är klart att vi från regeringens håll ser verksamheten som oerhört värdefull, vilket jag också sa i mitt inledningsanförande. Det är viktigt att verksamheten kan fortsätta att bedrivas och utvecklas och framför allt fortsätta vara tillgänglig för den breda publiken precis som i dag, egentligen oavsett vilken lokal den bedrivs i. En lokal, oavsett om den har kulturhistoriskt värde eller inte, är ju bara ett tomt skal innan den fylls med verksamhet.

Just den här lokalen har andra värden, precis som många andra lokaler vi ser när vi blickar ut över ett Stockholm som är rikt på kulturhistoria. Men precis som jag sa tidigare innebär detta att vi måste ta hand om byggnaderna och tekniken kring byggnaderna såväl som verksamheterna.

I det här fallet finns en uppdelning inom regeringen på vem som ska ta hand om vad. Mitt ansvar är att se till att verksamheterna kan fortsätta att bedrivas. Lokalerna, själva skalet, har regeringen ett ansvar över, men i det här fallet är ansvaret att fortsätta den pågående dialogen mellan Statens fastighetsverk och Musikaliska.

Detta är inte något som har kommit upp under hösten, som det låter i en del av anförandena, utan det här föranleds av en två år lång förhandling. Förhandlingen har pågått under två år. Precis som ledamoten Lind säger har förhandlingen skett under goda förhållanden och man har varit överens om fördelningen i olika delar, det vill säga att det ska göras insatser för att motsvara en marknadsmässig hyra.

Men ordet som inte har nämnts från talarstolen i dag är marknadsmässig hyra. Statens fastighetsverk gör bedömningen vad en marknadsmässig hyra är. Det är den bedömningen som ligger till grund för den hyressitua-

tion som i dag råder, där Fastighetsverket har, såvitt jag vet, ett just nu pågående samtal med Musikaliska om vad den innebär för verksamheten och för hyressättningen. Vi måste naturligtvis främja att samtalet går så bra det kan gå på alla sätt vi kan, men det finns fortfarande principer om hur vi hyressätter. De principerna kan naturligtvis ifrågasättas, och det var därför jag lyfte fram det förslag som kom 2019 och där regeringen slog fast att möjligheten finns att sälja om man så vill.

Det här är ett sätt att hantera kulturhistoriska fastigheter. Ett annat sätt är att rusta upp dem. När ledamoten Redar säger sig blicka ut över Stockholm och se olika kulturhistoriska värden blickar jag ut över ett Stockholm där jag naturligtvis också ser saker som vi behöver göra, saker där beslut hade behövt fattas för länge sedan. Vi kan inte göra allt på en gång. Men att tro att vi kan få alla beslut på plats på sex månader är naivt. Vi måste ta en sak i taget, och vi måste göra rätt saker i rätt ordning. Framför allt måste rätt myndigheter hantera rätt frågor, och vi måste akta oss noga för att lägga oss i sådant där vi faktiskt riskerar att förstöra mer än vad vi hjälper.

Det är viktigt att verksamheten kan fortsätta att bedrivas, främjas och på olika sätt göras tillgänglig, oavsett i vilken lokal den bedrivs i framtiden.

Anf. 90 AMANDA LIND (MP):

Herr ålderspresident! Jag tackar kulturministern för debatten.

Jag vet att många är engagerade i verksamheterna som bedrivs just nu på Musikaliska kvarteret, som säkerligen följer debatten. Jag vet att de över 27 000 personer som har skrivit under namninsamlingen säkert är mycket intresserade av kulturministerns besked i debatten i kväll.

Jag vill fortsätta att vara positiv, utifrån det engagemang jag hör från ledamöterna Ahlström Köster, Ollén och kulturministern om att man vill fortsätta att värna verksamhetens värde. I ett positivt scenario är kulturministern beredd att skjuta till medel för att stötta i det fall hyresförhandlingen inte slutar så att den inryms inom verksamheternas nuvarande budgetar. Men jag hör inte detta, utan jag hör att kulturministern säger att lokalerna egentligen inte har någon betydelse. Det är ett mer nedslående besked från kulturministern.

Ingenstans i debatten har jag eller ledamot Lawen Redar hävdat att vi ska gå över gränsen för principen om ministerstyre. Vi har pratat om budgeten och om kulturpolitiskt engagemang för viktiga verksamheter. De verksamheter som finns i centrala delar av Stockholm är också tillgängliga och fungerar som ett nav, inte minst för de lite smalare musik- och konstformerna inom Musikaliska Kvarterets verksamhet.

Fastigheten är ett byggnadsminne, och hela byggnaden omfattas av skyddsföreskrifter. Det är inte möjligt att bedriva vilken verksamhet som helst i huset. Den dynamik som råder där nu är unik, och jag menar att helheten i lokalerna är värd att värna.

Ett fruktbart utvecklingsarbete har skett under flera års tid. Min förhoppning är att man ska landa i något som kan få Musikaliska kvarteret att blomma framåt, och jag önskar att kulturministern också är beredd att verka i den riktningen.

Anf. 91 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr ålderspresident! Jag vill ändå framhålla att inom ramen för den statliga stödgivningen på kulturområdet har betydande stöd tilldelats och betalats ut till Musikaliska kvarteret. Det är positivt, och jag delar det engagemang som finns här för de verksamheter som även i fortsättningen ska drivas och utvecklas. Jag kommer att följa utvecklingen noga.

Ledamoten Lind verkar i sitt avslutningsanförande ha missuppfattat mig när hon tolkar mig som att lokalerna inte har betydelse. Det har jag alltså inte sagt. Vad jag har sagt är att lokaler, oavsett om de är av kulturhistoriskt värde eller inte, de facto bara är en plats innan de fylls med liv, med verksamhet. De verksamheter som i dag finns inom ramen för platsen måste vi se till att bevara, värna och tillgängliggöra för ännu fler.

Sedan får vi fortsätta diskussionen om budgeten. Jag tror att ledamoten Lind och ledamoten Redar mycket väl vet hur budgetprocesser ser ut och att de inte kan föregås i ett samtal i kammaren. Men naturligtvis engagerar frågan inte bara de 27 000 som har skrivit under namninsamlingarna eller oss som sitter här i dag, utan det är vårt gemensamma arbete som kommer att leda till att vi kan värna verksamheterna och förhoppningsvis få det bästa av dem för Stockholms och Sveriges väl och ve.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

### **§ 13 Svar på interpellation 2022/23:293 om effekter av minskat bistånd till Guatemala**

Anf. 92 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ålderspresident! Mathias Tegnér har frågat mig hur Europa och Sverige påverkas av regeringens nedskärning av biståndet till Guatemala, till exempel vad gäller den organiserade brottsligheten, och vilka initiativ jag som statsråd har för avsikt att ta inom mitt ansvarsområde med anledning av detta.

Sedan denna regering tillträdde har behovet av stöd till Ukraina ökat. Regeringen har därför varit tydlig med att stödet till Ukraina måste fortsätta att vara prioriterat.

Vad gäller Guatemala framgår det av regleringsbrevet till Sida för budgetåret 2023 att anslagsposten uppgår till 90 miljoner kronor för innevarande år. Av en minskad volym för en enskild landstrategi följer att biståndsverksamheten i landet behöver anpassas till de nya förutsättningarna. Sida har inlett ett sådant anpassningsarbete utifrån nämnda regleringsbrev. I regleringsbrevet framgår också att regeringen, i samband med framtagandet av reformagendan för biståndet, ska pröva om strategin i Guatemala ska avslutas eller fortlöpa, samt huruvida prioriterade delar ska tas om hand inom ramen för andra strategier. Arbetet med detta pågår.

Jag vill också påpeka att verksamhet i andra strategier kommer Guatemala till del. Exempelvis finns det projekt inom såväl den regionala strategin för Latinamerika som strategin för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer som berör landet. Svenskt bistånd utgör ett viktigt verktyg i arbetet mot den oroande demokratiska tillbakagången, och den typen av demokratiarbete är därför en tydlig prioritering inom biståndspolitikerna.



Sverige har genom biståndet till Guatemala bland annat sökt att bidra till att stärka landets kapacitet att motverka korruption och straffrihet samt öka respekten för rättsstatens principer. Trots mångåriga insatser kan vi emellertid konstatera att utvecklingen inom dessa områden inte har gått i rätt riktning. Efter att Guatemalas tidigare regering beslutade att avsluta mandatet för den internationella kommissionen mot straffrihet, CICIG, år 2019 har den negativa utvecklingen snarare accelererats. Den svenska regeringen bedömer att det i dag finns små möjligheter för det svenska biståndet att påverka den utvecklingen.

Anf. 93 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att tacka statsrådet Forssell för svaret.

Ja, det har väl inte undgått någon att den nya regeringen kraftigt dragit ned på biståndet i allmänhet och stödet till Guatemala i synnerhet.

Jag har ställt en fråga kopplad till effekten av biståndsneddragningen till Guatemala. I det här fallet har jag frågat om de mer specifika effekterna på organiserad brottslighet och tillgången på narkotika i Europa och Sverige.

Den nya regeringen har som sagt en annan syn på bistånd än den tidigare S-regeringen. Det finns naturligtvis ideologiska och principiella aspekter på det, men i detta fall har jag försökt fokusera på handfasta, konkreta effekter av den kraftiga neddragningen av biståndet till Guatemala.

För att ta frågan om organiserad brottslighet som utgångspunkt har jag tagit fram en debattartikel som statsrådet skrev förra året i sin dåvarande roll som rättspolitisk talesperson. Den handlar om att ta krafttag mot den organiserade brottsligheten. Det är en bra artikel som jag delar många av intentionerna med.

Det jag funderar på är hur den ambition som statsrådet beskriver i debattartikeln går ihop med det faktum att man är beredd att göra biståndsneddragningar som uppenbarligen underlättar för narkotikakarteller i Latinamerika. För mig är det nämligen uppenbart att transaktionskostnaderna för att transportera narkotika till Europa är avgörande för kampen mot organiserad brottslighet.

Jag noterade i Dagens Nyheter en intervju med Belgiens justitieminister, som heter Vincent Van Quickenborne och är liberalkonservativ. Han argumenterar för Belgiens strategi för att stoppa den organiserade brottsligheten, som är att slå mot den lönsamma narkotikahandeln som passerar hamnen i Antwerpen. Det hänger liksom ihop med tanken att transaktionskostnader är viktiga när man bekämpar organiserad brottslighet.

I det här fallet är jag rädd för att när man gör en så kraftig neddragning av biståndet till Guatemala ökar risken att Guatemala ska bli en så kallad failed state, som andra länder i Centralamerika redan är. Det riskerar att underlätta möjligheten att transportera narkotika, bland annat kokain, till Europa och till Sverige.

Jag har febrilt letat i beslutsunderlagen kopplade till biståndsneddragningen efter en analys som täcker in risken att Guatemala blir ytterligare en failed state i Latinamerika och hur det skulle påverka organiserad brottslighet här i Sverige.

Därför är min fråga återigen: Har regeringen inte analyserat hur slakten av biståndet till Guatemala kan komma att påverka den organiserade brottsligheten och tillgången på narkotika i Europa och Sverige?

Anf. 94 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ålderspresident! Jag vill tacka för interpellationen; jag glömde det i mitt förra anförande.

Det stämmer att vi i regeringen har förändrat svensk biståndspolitik. Vi kommer inte längre att fokusera på utbetalningsmålet som gällt tidigare utan kommer i stället att fokusera på kvalitet och effektivitet och inte minst transparens. Det är en förändring som vi har gjort och som jag noterar att även Socialdemokraterna ställer sig bakom, möjligen inte i sin retorik men åtminstone i sin egen budgetmotion. Där har även Socialdemokraterna i år valt att lämna enprocentsmålet.

Jag kan också konstatera att vad gäller det fortsatta anslaget för just Guatemala följer det den anslagsnivå som den tidigare socialdemokratiska regeringen införde efter de limiter som togs fram. Inte heller i den delen finns det alltså någon större skillnad mellan hur den här regeringen och den tidigare regeringen har agerat. Skillnaden är möjligen att våra förändringar av biståndspolitik har analyserats mer än den tidigare regeringens. Den tidigare regeringen införde på mycket kort tid väldigt kraftiga limiter.

Jag ska också påpeka, herr ålderspresident, att precis som i många andra länder i regionen finns det i Guatemala stora utmaningar med omfattande narkotikasmuggling och förekomst av organiserad brottslighet. Där är vi ense. Interpol uppskattar att omkring 90 procent av allt kokain som når den nordamerikanska marknaden som slutdestination smugglas genom Guatemala.

Jag tycker dock att man också ska framhålla att av den totala mängd narkotika som transporteras genom Guatemala når en väldigt liten del Europa och Sverige. De huvudsakliga smuggelvägarna till Europa går från producentländerna – Colombia, Peru och Bolivia – via andra länder än de centralamerikanska länderna.

Kopplingen till Sverige när det gäller just den narkotikarelaterade brottslighet som verkar i Guatemala är således inte särskilt stark. Vi bedömer, precis som jag utgår från att den tidigare socialdemokratiska regeringen gjorde när den införde kraftiga limiter på samma nivå som gäller för Guatemala nu, att den inte kommer att påverka Sverige eller säkerheten i Sverige i någon större utsträckning.

Med det sagt ser vi naturligtvis allvarligt på den organiserade brottslighetens utbredning, både i Sverige och i utlandet, och vi kommer även framöver att arbeta väldigt hårt för att få bukt med den.

För motverka den behöver också grundorsakerna hanteras, inte minst i Guatemala. Det är vår uppfattning att de utmaningar vi ser kopplade till den organiserade brottsligheten inte kan adresseras enbart genom bistånd. Det måste göras genom en lång rad olika insatser, där biståndet är en viktig del men fortfarande bara en del av flera.

Mot bakgrund av de samband som finns med bakomliggande faktorer – fattigdom, brist på möjligheter, korruption och en svag rättsstat – måste vi arbeta mer med till exempel integrationen av bistånd och handel. På så vis skapar vi också ökade möjligheter för länder att göra samma välstånds-

resa som vi har gjort. Bistånd kan vara effektivt för att bekämpa fattigdom, men för att bygga en väg till välstånd måste vi på ett helt annat sätt än tidigare koppla ihop det området med handel, företagande och investeringar – något som ofta lyfts fram av mottagarländerna själva.

Jag vill avslutningsvis understryka att det finns många andra aktörer som arbetar med de här frågorna där Sverige har en viktig roll. Jag vill särskilt uppmärksamma det viktiga arbete som utförs av EU men också av relevanta FN-organ. Vi har till exempel ett omfattande stöd till kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i Guatemala, som har ett strategiskt viktigt mandat. Vi har också ett omfattande kärnstöd till FN:s organ för narkotikakontroll och förebyggande av brott.

Anf. 95 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr ålderspresident! Tack, statsrådet, för svaret!

Ja, principiellt har Socialdemokraterna en annan uppfattning när det gäller biståndet. Vi står fortfarande bakom enprocentsmålet, vilket är en skillnad jämfört med den nuvarande regeringen. Det är jag säker på att statsrådet känner till. Sedan är det ju så att vi befinner oss i en svår ekonomisk situation, men på sikt är Socialdemokraternas definitiva uppfattning att vi ska komma tillbaka till enprocentsmålet. Där skiljer vi oss åt, och det är naturligtvis helt okej.

När det gäller smuggelvägar delar jag delvis statsrådets syn på dem. Som det ser ut i dag går en stor del av kokainsmugglingen från Colombia och även Ecuador till exempelvis hamnen i Antwerpen.

Samtidigt vet vi ju att smuggelvägarna förändras snabbt. I en situation där Guatemala som det sista landet i Centralamerika som haft någon form av stabilitet helt faller sönder och blir ytterligare en failed state är risken uppenbar att smuggelvägarna förändras.

När det gäller limiter är det naturligtvis så att den situation som vi har befunnit oss i de senaste åren har påverkat hur mycket av biståndet som kan betalas ut och i vilken riktning biståndet går.

Däremot tror jag att det är viktigt att långsiktigt stå bakom den strategi som är lagd för Guatemala, för står man inte bakom den är risken väldigt stor att landet blir ytterligare en failed state.

När det gäller handel och bistånd har jag min bild från den resa jag gjorde ihop med andra parlamentariker härifrån riksdagen som gick till både Colombia och Guatemala. När vi pratar om ett land som Colombia är det uppenbart att det finns goda möjligheter för utökad handel, som kan leda till positiva effekter för både Sverige och ett land som Colombia.

När vi däremot pratar om ett land som Guatemala, som snarare snabbt är på väg åt fel håll, är det mycket svårare att se hur handel ska leda till en positiv utveckling. Vi träffade utrikesministern, som pratade väldigt mycket om vikten av handel. Det är inte uppenbart att handel med exempelvis Guatemala skulle leda till att landet går i en annan riktning. Delar av de grupper som faktiskt behöver motverkas gynnas nämligen av handeln i ett land som Guatemala, som delvis kontrolleras av narkotikakarteller med tentakler även ut i mer legitima företag i samhället. Utökad handel med Guatemala behöver alltså inte ge en positiv effekt i dag.

När det gäller utvecklingen i Guatemala har svenskt bistånd, precis som statsrådet nämnde, gått till exempelvis den internationella kommissionen mot straffrihet, CICIG. Detta har lett till ett tryck på de grupper i

landet som det behöver sättas tryck på. Jag tror att vi båda känner till att den tidigare presidenten, Otto Pérez Molina, 2015 tvingades avgå just på grund av den korruptionsbekämpning som det svenska biståndet var med och finansierade.

Detta är essensen i denna interpellation. Om vi nu drar bort biståndet till Guatemala riskerar det att få kraftigt negativa effekter. Jag undrar igen om regeringen analyserat detta när man valde att skära ned på biståndet till Guatemala.

Anf. 96 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ålderspresident! I detta sammanhang är det viktigt att komma ihåg att regeringens biståndspolitik är fortsatt generös. Under åren 2023 till 2025 kommer biståndsramen att ligga på 56 miljarder kronor. Det gör att vi är ett av väldigt få länder i världen som når upp till FN:s nivå på 0,7 procent av bni.

Men det är också så att vi har en annan situation nu än tidigare. Vi har till exempel ett krig i Europa, och det är för regeringen en viktig prioritet att vara en väldigt långsiktig partner till Ukraina. Vi lever i en värld där vi inte har obegränsade resurser. Vi måste våga göra prioriteringar, och vi måste våga lägga betydligt mer fokus än tidigare på kvalitet och effektivitet och inte minst också transparens.

Det är lätt att säga att man inte behöver prioritera om man har hur mycket pengar som helst. Det är lite svårt att förstå inställningen från Socialdemokraterna, som å ena sidan säger sig vara för ett fortsatt enprocentsmål men å andra sidan väljer att budgetera med mindre än 1 procent. Det känns inte riktigt som att detta hänger ihop, och det måste det faktiskt göra, i alla fall om man vill axla ett regeringsansvar. Då måste det motsvaras av satsningar i en budget.

Jag vill ånyo påpeka att nivån för Guatemala följer på det som den tidigare regeringen gjorde kopplat till limiterna; det är inga stora förändringar. Så den fråga Mathias Tegnér ska ställa sig är kanske snarare vilken konsekvensanalys den tidigare regeringen gjorde när den valde att dra ned på biståndet till Guatemala. Det är faktiskt så det har sett ut.

Vår målsättning är att skapa förutsättningar för att länder och deras invånare ska kunna ta sig från fattigdom till välstånd genom just handel och en inkluderande ekonomisk utveckling. Jag vill ta tillfället i akt att peka på den synergi av goda effekter som kommer av integration mellan handel och bistånd. Dessa två saker måste vävas ihop; de ska inte separeras eller isoleras. Vi är övertygade om att fria och öppna marknader, med ett gott företagsklimat, rättsstat, tillväxt och företagande, är vägen för att fler länder ska kunna göra samma resa som vi i Sverige har gjort. Jag kan konstatera att detta, vart man än kommer i världen, ofta är det första som förs fram: att man vill se mer av utländska investeringar.

Vi kan också konstatera att väldigt många länder som under väldigt många år har fått väldigt stora summor i svenskt bistånd fortsätter att vara väldigt beroende av bistånd. Ibland kanske det alltså kan vara klokt att stanna upp och fundera lite på var vi är någonstans i dag. Vart har vi egentligen kommit efter alla dessa år? Finns det utrymme för att tänka om, förändra och förbättra?

Jag vill också understryka att det finns många andra vägar för det svenska biståndet att nå Guatemala än den bilaterala strategin. Guatemala

är som en del av Centralamerika ett prioriterat delområde inom vår regionala strategi för utvecklingssamarbete i Latinamerika. Därtill kompletteras Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete också, som jag har sagt, av kärnstöd till relevanta FN-organ i landet. Stöd till Guatemala utgår också inom ramen för globala tematiska strategier, ovanpå de regionala, såsom strategin för arbetet med de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer.

Anf. 97 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr ålderspresident! Tack för svaret, statsrådet! Om jag börjar med den första frågan kopplat till enprocentsmålet kan vi backa tillbaka till 90-talskrisen. Vid den tidpunkten minskade det svenska biståndet, och Socialdemokraterna valde, precis som man sagt nu, att principiellt stå bakom enprocentsmålet och sakta men säkert röra sig tillbaka till det. Det kommer vi att göra igen, om vi får chansen att styra.

När det gäller ramarna för Guatemala hade den förra regeringen en långsiktig ram som var betydligt större än de ramar som finns i dag. Dessutom finns det i regleringsbrevet andra typer av skrivningar som resonerar om huruvida vi över huvud taget ska ha något bistånd till Guatemala. Det skulle vara katastrofalt om det avskaffades.

Jag delar statsrådets syn att det är viktigt med fria och öppna marknader och att handel kan bidra positivt. Men det finns ett antal grundförutsättningar för att detta ska kunna ske: en rimlig rättsstat, antikorruption och transparens. När ett land som Guatemala så snabbt går åt fel håll finns det inget som tyder på att handeln i sig skulle bidra till att skapa en fri och öppen marknad.

För att sammanfatta: Min poäng med denna interpellationsdebatt var att visa på konsekvenserna av en biståndsneddragning. Jag är rädd för att det som ministern tidigare har nämnt om att ta krafttag mot den organiserade brottsligheten riskerar att falla sönder när man vidtar denna typ av åtgärder mot ett land som Guatemala; man riskerar att skapa ytterligare en failed state i Centralamerika.

När denna typ av nedskärningar har kommenterats har det låtit som att det inte har genomförts någon ordentlig analys av konsekvenserna. Jag hoppas att det förs en rimlig diskussion framåt kring kopplingarna mellan bistånd och organiserad brottslighet och narkotikakarteller.

Anf. 98 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ålderspresident! Vi har en budgetprocess som har sett likadan ut under lång tid. Den går till så att vi fattar ett beslut om en budget här i riksdagens kammare, och sedan är det upp till ansvariga myndigheter att se till att implementera den. Det är så vi arbetar, och det är ingen skillnad nu jämfört med tidigare. Det har varit så under både socialdemokratiska och borgerliga regeringar.

Jag tycker att det är viktigt att påpeka att det alltså inte har skett någon kraftig neddragning av stödet till Guatemala nu i förhållande till vad som gällde när vi kom in på Utrikesdepartementet. Det är samma siffror som har gällt efter limiterna.

Det har inte heller gjorts några stora förändringar av den övergripande biståndsramen jämfört med vad som gällde under Socialdemokraternas tid. Jag säger inte detta för att jag vill att det ska vara en tävling om vem som

kan ge mest bistånd, men jag tycker att det ibland blir lite märkligt när man låtsas att man har mycket mer pengar än man har. Säger man att man står för något måste man också visa det i en budget – annars är det lätt att ställa ut olika löften.

Vi har en lite annan syn på biståndet. Vi ser det som ett viktigt verktyg som dock måste användas tillsammans med andra insatser, inte minst handel. Som jag har varit inne på, och som Guatemala är ett exempel på, har väldigt många länder fått väldigt mycket bistånd, men det är svårt att hitta de långsiktigt positiva effekterna. Uppenbarligen visar verkligheten att det inte räcker att bara fokusera på summor i biståndet, utan vi måste börja närma oss diskussionen om hur vi använder biståndsmedlen och vad vi får för dem.

En fråga är också var någonstans svenska biståndspengar gör störst effekt. Frågan är inte om man får något för 150 miljoner eller 90 miljoner i till exempel Guatemala utan om det inte i den situation vi har nu, med ett krig i Europa, är ganska rimligt att detta också avspeglas i vår egen svenska biståndsbudget.

Så har vi resonerat. Vi kommer säkert att få återkomma till denna diskussion. Jag vill tacka Mathias Tegné för att han ställt denna interpellation.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

#### **§ 14 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid**

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2022/23:107 Vissa förfarandefrågor för elstöd till företag

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förkortas till tre dagar.

Skrivelse

2022/23:111 Riksrevisionens rapport om statens insatser för klimatanpassning av den byggda miljön

EU-dokument

COM(2023) 128 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer

COM(2023) 194 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen

Motioner

med anledning av prop. 2022/23:85 En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring

2022/23:2363 av Ciczie Weidby m.fl. (V)

2022/23:2372 av Jonny Cato och Helena Vilhelmsson (båda C)

Följande interpellationer hade framställts:

den 17 april

**2022/23:306 Kapitalbeskattning vid utflyttning**

av *Hanna Westerén* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

**2022/23:307 Föräldraförsäkringens framtida utformning**

av *Sanne Lennström* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

**2022/23:308 Den tillfälliga höjningen av bostadsbidraget**

av *Isabell Mixter* (V)

till statsrådet Anna Tenje (M)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 april

**2022/23:557 Etableringsjobben**

av *Serkan Köse* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

**2022/23:558 Stress på jobbet och dess långsiktiga konsekvenser för folkhälsan**

av *Johanna Haraldsson* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

**2022/23:559 Barn som tvingas till umgänge där risk för våld föreligger**

av *Laila Naraghi* (S)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

**2022/23:560 Utvecklingen i Nicaragua**

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

§ 17 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 17 april

**2022/23:529 Kollektivavtal vid offentlig upphandling**

av *Jim Svensk Larm* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

Prot. 2022/23:91  
18 april  
-----

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 19.00.

Sammanträdet leddes  
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 10 anf. 61 (delvis),  
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.51 och  
av tjänstgörande ålderspresidenten Lars Mejern Larsson därefter till dess  
slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

*/Olof Pilo*



<b>§ 1 Särskild debatt om importen av rysk fossil energi.....</b>	<b>1</b>
Anf. 1 MÄRTA STENEVI (MP) .....	1
Anf. 2 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) .....	1
Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S) .....	3
Anf. 4 ARON EMILSSON (SD).....	3
Anf. 5 BIRGER LAHTI (V).....	4
Anf. 6 RICKARD NORDIN (C) .....	5
Anf. 7 CAMILLA BRODIN (KD).....	6
Anf. 8 MÄRTA STENEVI (MP) .....	6
Anf. 9 LOUISE EKLUND (L) .....	7
Anf. 10 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) .....	8
Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S) replik .....	9
Anf. 12 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	9
Anf. 13 MATILDA ERNKRANS (S) replik .....	9
Anf. 14 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	9
Anf. 15 BIRGER LAHTI (V) replik.....	10
Anf. 16 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	10
Anf. 17 BIRGER LAHTI (V) replik.....	10
Anf. 18 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	11
Anf. 19 RICKARD NORDIN (C) replik .....	11
Anf. 20 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	11
Anf. 21 RICKARD NORDIN (C) replik .....	12
Anf. 22 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	12
Anf. 23 MÄRTA STENEVI (MP) replik .....	12
Anf. 24 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	12
Anf. 25 MÄRTA STENEVI (MP) replik .....	13
Anf. 26 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) replik .....	13
Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S) .....	13
Anf. 28 ARON EMILSSON (SD).....	14
Anf. 29 BIRGER LAHTI (V).....	15
Anf. 30 RICKARD NORDIN (C).....	15
Anf. 31 CAMILLA BRODIN (KD).....	16
Anf. 32 RICKARD NORDIN (C) replik.....	16
Anf. 33 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	17
Anf. 34 RICKARD NORDIN (C) replik.....	17
Anf. 35 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	17
Anf. 36 MÄRTA STENEVI (MP) replik .....	18
Anf. 37 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	18
Anf. 38 MÄRTA STENEVI (MP) replik .....	18
Anf. 39 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	18
Anf. 40 MÄRTA STENEVI (MP) .....	19
Anf. 41 RICKARD NORDIN (C) replik.....	19
Anf. 42 MÄRTA STENEVI (MP) replik .....	20
Anf. 43 RICKARD NORDIN (C) replik.....	20
Anf. 44 MÄRTA STENEVI (MP) replik .....	20
Anf. 45 LOUISE EKLUND (L) replik.....	20
Anf. 46 MÄRTA STENEVI (MP) replik .....	20
Anf. 47 LOUISE EKLUND (L) replik.....	20

Anf. 48 MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	21
Anf. 49 LOUISE EKLUND (L).....	21
Anf. 50 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M) .....	21
<b>§ 2 Justering av protokoll .....</b>	<b>22</b>
<b>§ 3 Avsägelse.....</b>	<b>22</b>
<b>§ 4 Anmälan om kompletteringsval .....</b>	<b>22</b>
<b>§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar .....</b>	<b>23</b>
<b>§ 6 Anmälan om faktapromemoria .....</b>	<b>23</b>
<b>§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott.....</b>	<b>23</b>
<b>§ 8 Ärenden för bordläggning .....</b>	<b>23</b>
<b>§ 9 Svar på interpellation 2022/23:289 om träffsäkrare subventionerade anställningar .....</b>	<b>24</b>
Anf. 51 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	24
Anf. 52 SOFIA AMLOH (S).....	25
Anf. 53 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	26
Anf. 54 SOFIA AMLOH (S).....	27
Anf. 55 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	27
Anf. 56 SOFIA AMLOH (S).....	28
Anf. 57 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	29
<b>§ 10 Svar på interpellation 2022/23:297 om åtgärder mot arbetslösheten i Gävleborg.....</b>	<b>29</b>
Anf. 58 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	29
Anf. 59 JIM SVENSK LARM (S) .....	30
Anf. 60 LINNÉA WICKMAN (S).....	32
Anf. 61 KRISTOFFER LINDBERG (S).....	33
Anf. 62 SANNA BACKESKOG (S).....	34
Anf. 63 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	35
Anf. 64 JIM SVENSK LARM (S) .....	36
Anf. 65 LINNÉA WICKMAN (S).....	37
Anf. 66 KRISTOFFER LINDBERG (S).....	37
Anf. 67 SANNA BACKESKOG (S).....	38
Anf. 68 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	39
Anf. 69 JIM SVENSK LARM (S) .....	40
Anf. 70 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L) .....	40
<b>§ 11 Svar på interpellation 2022/23:250 om åtgärder mot svenskfientlighet.....</b>	<b>41</b>
Anf. 71 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	41
Anf. 72 PONTUS ANDERSSON (SD) .....	41
Anf. 73 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	43
Anf. 74 PONTUS ANDERSSON (SD) .....	44
Anf. 75 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	45
Anf. 76 PONTUS ANDERSSON (SD) .....	46

Anf. 77	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	46	Prot. 2022/23:91
<b>Ajournering</b>		<b>47</b>	18 april
<b>Återupptaget sammanträde</b>		<b>47</b>	-----
<b>§ 12 Svar på interpellation 2022/23:291 om Musikaliska</b>			
<b>    kvarterets framtid</b>		<b>47</b>	
Anf. 78	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	47	
Anf. 79	AMANDA LIND (MP)	48	
Anf. 80	EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M)	49	
Anf. 81	TJÄNSTGÖRANDE ÅLDERSPRESIDENTEN	49	
Anf. 82	PETER OLLÉN (M)	49	
Anf. 83	LAWEN REDAR (S)	50	
Anf. 84	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	51	
Anf. 85	AMANDA LIND (MP)	52	
Anf. 86	EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M)	53	
Anf. 87	PETER OLLÉN (M)	53	
Anf. 88	LAWEN REDAR (S)	53	
Anf. 89	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	54	
Anf. 90	AMANDA LIND (MP)	55	
Anf. 91	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	56	
<b>§ 13 Svar på interpellation 2022/23:293 om effekter av</b>			
<b>    minskat bistånd till Guatemala</b>		<b>56</b>	
Anf. 92	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	56	
Anf. 93	MATHIAS TEGNÉR (S)	57	
Anf. 94	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	58	
Anf. 95	MATHIAS TEGNÉR (S)	59	
Anf. 96	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	60	
Anf. 97	MATHIAS TEGNÉR (S)	61	
Anf. 98	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	61	
<b>§ 14 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid</b>		<b>62</b>	
<b>§ 15 Anmälan om interpellationer</b>		<b>63</b>	
<b>§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar</b>		<b>63</b>	
<b>§ 17 Anmälan om skriftligt svar på fråga</b>		<b>63</b>	
<b>§ 18 Kammaren åtskildes kl. 19.00</b>		<b>64</b>	